№ 39. Treschdeen, 23. Septemberî. 1892.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 10 un pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, Helmsinga namâ, un Rihgâ, J. E. C. Kapteina kga grahmatu bodê, Eelsch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku rakstu rindiņu; pahrtulkoschana is swescham walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.

Maksâ, Jelgawâ sanemot:
par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Maksa, pahr pastu peesuhtot:
par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7.

Redakzijas adrese:
Jelgawâ, Walles eelâ № 7.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: Pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, „Latw. Aw." ekspedizijâ. — Leepajâ: Emila Voegedinga grahmatu bodê, pee tirgus platscha. — Bauskâ: Steina kga apteekâ un Ed. Drengera kga bodê. — Talsôs: J. Hirschmana kga un H. Towa kga grahm. bodê. — Kuldigâ: Ferd. Besthorna kga grahm. bodê. — Dobelê: J. Dawidofska kga bodê. — Saldû: Stepermana kga grahm. bodê.

71. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Rihgâ: Hoerschelmana kga grahmatu bodê, Wehweru eelâ № 6.; J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eelsch-Rihg. Leel. Kehninu eelâ № 10; W. F. Häckera drukatawâ, Paleijas eelâ № 3. — Eelsch- un ahrsemê: Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — Walmeerâ: Frey'a kga grahm. bodê. — Walkâ: M. Rudolfa kga grahm. bodê. — Bes tam: pee zeen. mahzitajeem — tiklab Widsemê, kà ari Kursemê.

Kà laudis dsihwojuschi Kursemê herzogu laikôs (1677. — 1728. g.).

Pehz Muischazeema basnizas rullem.

(1. turpinajums.)

I. Muischneeki un muischu laudis.

Tee 50 gadi, pahr kureem Muischazeema basnizas rulli sina wehstit, eesahkahs ar 1677. gadu, t. i. tschetrus gadus pirms Kursemes leelakà un slawenakà herzoga, Jehkaba, nahwes, un beidsahs ar Kettleru herzogu zilts isdsischanu, — un winu paschâ widû atronahs tee posta gadi, ar kureem Baltija tika peemekleta no Seemela kara un breesmigà mehra. Tà tad tee 50 gadi eesahkahs meera laikâ un pa leelakai dalai teek ispilditi ar wispahrigahm pahrgrosischanahm un winu augleem. Ka tà bijis, tas parahdahs ari muischu buhschanâs un muischneeku dsihwê. Bija meera laiks, kad 1658. gadâ Muischazeema, Gaiku, Satiku un Suberas muischu dsimtkungs, Georgis von Hoerners, Muischazeemâ, kurai lihds tam bija tikai koka basniza, zehla muhra basnizu, un kad 1673. gadâ wina dehls Kristjahnis Wilhelms dibinaja mahzitaju muischu. (Jo lihds tam Saldus mahzitajs bija apkopis Muischazeema basnizu un draudsi). No tam redsams, ka schee abi muischas dsimt-ihpaschneeki, tehws un dehls, zitadi naw domajuschi, nekà ka winu dsimta waj zilts us muhschigeem laikeem scho muischu buhschot paturet. Zilweks, kas jo leelu kapitalu dahwinajis preeksch basnizas buhwes sawâ muischâ, tak wehlesees, ka ari wina behrnu behrni dsihwos tai paschâ weetâ, kuras pascha zeltâ Deewa namâ winsch tizis laulats, sawus behrnus kristijis, neskaitamas reisas Deewu luhdsis, pee deewgalda gahjis, sawus behrnus lizis laulat, un pats beidsot gul apaksch akmeneem, pehz tam, kad wina dwehsele aisgahjusi us muhschigo dsiwu. Tahda weeka winam mihlà, un tamdehl tahdam zilwekam prahts tak us to nesahs, scho dsihwes weetu behrnu behrneem atstaht. Basnizu buhwejot, winsch gan gahdajis par wisas draudses muhschigo labklahschanos, — winsch to darijis Deewam par godu un saweem kristiteem tuwakeem par swehtibu, — bet turklaht winsch ari zerejis, sawus meesigos pehznahzejus pee schihs weetas saistit.

Muhra basnizas zelschana un mahzitaja muischas dibinaschana ir tik leela, tik dahrga leeta, ka to laikam pat wislabsirdigakais un deewabihjigakais muischneeks tik weegli ne-usnemsees, kad winam un wina behrneem naw droschibas, nedz zeribas, tanî weetâ palikt. Jo ari pirms Gottharda Kettlera laikeem (1561. g.), tanis 300 gadôs, kur Kurseme peedereja ordenam, neweens muischneeks un dsimtkungs to naw wis darijis. Bet jau ihsu laiku pehz herzoga Jehkaba nahwes (1681. g.) leela nepastahwiba muischu ihpaschuma sinâ eeweesusees. Muischazeema basnizas rullôs war atrast, ka apkahrtejahs muischas gahjuschas no weenas rokas otrâ, — mas gadu laikâ tikuschas pahrdotas, ismainitas, pirktas un atkal pahrdotas.

Kristjahnis v. Hoerners saweem dsimtkaudim bijis labs kungs, kuram ari winu garigà labklahschanahs un isglihtiba ruhpeja. To peerahda netik ween, ka winsch zaur mahzitaja muischas dibinaschanu draudsei apgahdaja sawu paschas dwehseku ganu, bet ari tas, ka winsch beeschi peedalijahs pee pahtaru noklausischanahm, pa mahjahm brauzot apkahrt, ko mahzitajs isdarija, sawâ draudsê mahju eedsihwotajus apmekledams un pahrklauschinadams. Wina laulatà draudsene Weronika, dsimusi Roenne, winam dsemdejusi 6 meitas un weenu dehlu. Wina nomirusi 1685. g. Basnizas rullôs mahzitajs Nikolaus v. Wittenburgs to nosauz par „sawu mihlo un godato patronas kundsi", un ari eerakstijis tos gala wahrdus, ar kureem sawu runu pee winas kapa turejis. 1686. gadâ Kr. W. v. Hoerners otru reis dodahs laulibâ, un proti ar Alekšandrini v. Keyserling, no kuras winam ari peedsimst diwi behrni, dehls un meita. Wehlak atraitne tapusi, wina 1702. g. apprezejahs ar Remtes dsimtkungu, kapteini von Brincken. Wina nomirst 1710. gadâ ar mehri. Kristjahnis Wilhelms v. Hoerners mirst 1699. gadâ. Winsch weenumehr dsihwoja sawâ muischâ; jo katru gadu basnizas rullôs wina wahrds deewgaldneeku starpâ teek peeminets. Tikai us Ruzawu winsch daudsreis brauzis, kur winam laikam gan ari muischa peederejusi, waj bijusi pahrwaldibâ. Muischazeema basnizas rullôs wina sulainis eerakstits par Ruzawneeku.

No 1699. lihds 1729. gadam Muischazeems peeder majoram Georgim Heinrichim v. Hoerneram. Bet no scheem 30 gadeem winsch tikai pehdejos 10 gadus tur dsihwojis. Pirmejôs 20 gadôs wina wahrds basnizas rullôs neweenu weenigu reisi neteek peeminets, lai gan pa to laiku Muischazeemâ daudz swarigu notikumu atgadijuschees, kà kahsas, behres, eeswehtischanas u. t. j. pr., — ja, pat diwi no wina behrneem teek apglabati, winam — kà basnizas rulli ihpaschi peesihmè, paschâm klaht ne-esot. Laikam gan, kà majors, winsch pa Seemela laiku stahwejis aktiwâ karà deenestâ. Wina Ruzawas deenesta laudis schais gadôs dsihwojuschi Muischazeemâ; tà tad winsch ari Ruzawâ naw bijis. 1719. gadâ winsch pahrnahk mahjâ, un no ta laika katru gadu lihds ar sawu „sirdsmihlako seewu" deewgaldneeku starpâ teek peeminets.

Gaikôs, kas, kà jau sazits, ari peedereja Muischazeema ihpaschneekeem, Hoernereem, no 1682. lihds 1705. gadam dsihwo von Putkammeru familija. 1682. g. basnizas rulli peemin weenu augstaku ofizeeri, palkawneeku Putkammeru, ar saweem apakschneekeem, no kureem weens leitnants eet pee deewgalda. Ap to paschu laiku tur mirst weens kapteinis Putkammers, kas Muischazeema basnizâ teek apglabats. 1703. g. palkawneeks v. Putkammers mirst, bet zits palkawneeks ar to paschu wahrdu dsihwo Gaikôs lihds 1705. g. ar sawu laulato draudseni un diwahm meitahm, no kurahm weena 1705. g. dodahs laulibâ ar Medses dsimtkungu v. Rahdenu. Putkammeri leekahs buht bijuschi ihpaschi lepna familija; jo basnizas rulli peemin kahdu Köhleru kà palkawneeka Putkammera „kambarfulaini" un kahdu Franzi Holstu kà wina pahschu (par pahscheem sauz goda-fulainus pee waldineekeem, un tee mehds buht no muischneeku kahrtas). Tik lepni deenestneeku tituli jeb nosaukumi muhsu basnizas rullôs, isnemot pee Putkammereem, nekad neteek leetati. — Pehz Putkammereem, no 1705. lihds 1719. gadam Gaikôs von Haudrings, laikam gan kà muischas pahrwaldneeks, ar sawu familiju dsihwo. Winam schè trihs behrni peedsimst un teek kristiti. 1719. gadâ winsch ar sawejeem „aiseet us zitu weetu saimneekot" un, atwadotees, ar sawejeem bauda swehto wakarinu. — No 1719. lihds 1729. gadam muischas dsimtkungs, majors Georgis Heinrichs von Hoerners, pats dsihwo Gaikôs, un beidsot wisas sawas Muischazeema muischas ismaina ar kanzleri Keyserlingku pret Dsehrwes muischu.

Satiku muischu laikam gan jau preeksch 1677. gada Muischazeema dsimtkungs v. Hoerners pahrdewis Subera muischas dsimtkungam, ritmeisterim Nikolausam Georgim von Vietinghoffam, kas, zaur to, ka sawu Jaunsemju mahju, kà dahwinajumu, saweeno ar mahzitaja muischu, eeguhst kompatrona jeb otra patrona teesibu. Basnizas rullu deewgaldneeku ussihmejumâ 1679. gadâ sazits, ka ritmeisteris, „deemschehl no treekas aisgrahbts, newarejis biktê sawus grehkus suhdset, bet zaur sihmehm deewsgan gaischi parahdijis, ka loti ilgojotees, no Deewa dabut grehku peedoschanu. Lai Deews winam dwehseli un meesu iswesel"! No ta laika winsch arweenu mahjâs bauda swehto wakarinu. 1680. gadâ winam peedsimst meitina. 1691. g. winsch „leelâ nespehzibâ" eet pee Deewa galda un, kà leekahs, drihs pehz tam nomiris. Wina dehls Adams 1692. g. teek eeswehtits; wina meita gadu pehz tam apprezè leitnantu v. Roldu, kas wehlak top par palkawneeku. Pee Vietinghoffeem, tàpat kà pee Hoernereem, dsihwo daudz radineeku un pasihstamu, no kureem daschi tur dodahs laulibâ, swinè sawas kahsas u. t. j. pr. Pastarpam Adams Vietinghoffs, kà dsimtkungs, laikam gan pats usnehmees muischas pahrwaldischanu. Winsch apprezejahs 1708. un mirst 1715. gadâ. Wina atraitne jau ta pascha gada 2. gadsenu swehtdeenâ ar kapteini Georgi Sigismundu v. Haudringu dodahs laulibâ, no kura winai jau 7. swehtdeenâ pehz wasaras swehtku atswehtes, t. i. pehz 5 mehnescheem, peedsimst meita. Behrna wahrdu basnizas rullôs eerakstot, mahzitajs peesihmejis tos wahrdus: „Lai Deews winai palihdz, jau schinî muhschâ sahtanu miht apaksch kahjahm un galu galâ Deewu waigu waigâ redset!" — Kapteinim v. Haudringam warbuht to kara laiku tikumi bijuschi, un kà leekahs, wezajam mahzitajam winsch naw bijis pa prahtam, bet padarijis ruhpes. Jo wina salaulaschanu basnizas rullôs eerakstot, winsch nopuhsdamees peesihmè: „Lai Deews dotu, ka winsch buhtu basnizas patrons pehz Deewa prahta!" — Ar Haudringu salaulatà Vietinghoffa atraitne sahk slimot un wahrgt, mahjâs bauda beeschi swehto wakarehdeenu, nomirst 1718. g. un „wisâ klusumâ" teek apglabata. — Wez-Satiki no 1718. lihds 1741. gadam peeder kapteinim Georgim Sigismundam v. Haudringam, kuram wehl peedsimst daudz behrnu, un no 1741. gada schi muischa peeder kapteinim v. Keyserlingkam.

Suberas muischa no 1576. gada peeder Vietinghoffu familijai. No 1714. lihds 1718. gadam kahds von Wrangels, kas laikam gan muischu preeksch atraitnes-dsimtkundses Vietinghoff pahrwaldija, tur

---

Paspahrnê.

Sogu grahmatâ.

Atstahstijis —rg.

(Beigums.)

Pehz pus stundas mehs atradamees jau zelâ us Selaineem. Bes manis un daktera eesehdahs ratôs, kutscheerim blakam, ari wehl Peterfena kalps. Ar scho kluso un kreetni mulkigo zilweku newareja papreekschu neka eesahkt. Us wisahm jautaschanahm tas tik atbildeja: Schoriht agri Madscha isskrehja sehtâ un blahwa, ka kapteinis esot pagalam. Kamehr winsch, isbihjees, palizis wehl stahwot, wina aisskrehjusi jau us kaimineem un atnahkusi tuhlit atpakaļ ar sweijneeku Klahsi un ta seewu. Wisi tschetri tad eegahjuschi kambarî un atraduschi wezo nomiruschu, — bijis jau pawisam auksts.

„Un kur tad bija Indrikis?" es jautaju.

„Ei," kalps atbildeja, „tas jau nebija nemaz mahjâ. Tas jau ir juhras skolâ. Bet kad mehs pahrbrauksim, tad jau gan atradisim winu preekschâ; pagasta wezakais aissuhtija winam pakaļ."

„Sakeet jel," es jautaju wihram wehl, „kahdâ kaitê juhs domajeet, ka kapteinis ir miris?"

„Ei, ziti sazija tuhlit: treeka, treeka. Un Madscha domaja: nejaukais groks ari!"

„Warbuht ari dusmas," dakteris domaja.

Tè wihrs apgreesahs pawisam us muhsu pusi un sazija, mulkigi smihnedams: „Un wakar wakarâ abu bija suitums."

„Kà tà?" es ahtri eewaizajos. „Pastahsteet jele!"

„Kad wakar kapteinis pahrnahza no pilsehteka, sazehlahs breesmigs trokšnis. Madscha kauza un brehza, un kapteinis lamajahs. Tà tas gahja ilgu laiku, lihds beidsot wisi tapa klusu, un wini tad gan bija islihguschi meerus. Jo kad es wehlaku eegahju kuknâ, Madscha wahrija leelâ katlâ uhdeni, un es sa-odu groka smarschu it stipri jau kuknâ."

„Tà jau tad gan buhs bijis," dakteris domaja, „papreekschu dusmas, un tad — stiprais groks."

„Pahr ko tad gan wini wareja bahrtees?" es jautaju kalpam.

„Kad jau wini bahrahs, tad tas notika ik reisas pahr Indriki un wina mihlako, Martu."

„Un kà tad Madscha isturejahs schoriht?"

„Nu, loti ehrmoti!" Tè wina gaudoja pahr leelo nelaimi, kas tai notikusi, tè atkal pukajahs pahr Indriki, kursch lai sawu kahju wairs nesperot schinî mahjâ; jo ta peederot nu winai — — un wehl zitas tahdas mulkibas."

„Waj tahs tik ir mulkibas?" es eetschuksteju dakterim. „War jau buht, ka Peterfens tahdu testamentu bija taisijis; schodeen tas gribeja zitu testamentu taisit, un Madschai bija eemesla deewsgan, winu no tam atturet."

Mans pawadonis pakatijahs isbihjees man azîs. „Eita jel nu, afefora kungs! Juhs, teesas kungi, eeraugeet tuhlit kriminalnoseegumu, kur mehs ziti laudis wairak nekà newaram atrast, kà weenkahrschu atgadijumu."

Islikahs pateesi, ka dakterim buhtu taisniba. Kad mehs mahjinai pa dsilajahm smiltim lehnam tuwojamees, isdsirdahm tur eekschâ dusmigas balsis. „Klau," kalps smihneja, „tur wini atkal jau ir kopâ."

„Kas tad?" es prasiju.

„Nu, kas tad zits," winsch atbildeja, „kà Madscha un Indrikis."

Kahdus soļus pagahjuschi, mehs ari dsirdejahm, ka seeweete nejaukâ balsî kehrza: „Tu tè ne-esi nekahds kungs, — it nekahds! Man peeder wisa mahja un manta, — taws tehws man to norakstija, un tikai ais tihras schehlastibas es atkauju, tew scheit eenahkt!"

„Schehlastibas es no Tewis negribu!" kahds wihreetis dusmigi atteiza. „Bet tagad es esmu scheit kungs, lihds teesa to zitadi pasludina. Un tew waijadsetu kaunetees, eesahkt tahdu kildu, kamehr tehws wehl naw ne apaksch semes."

„Abàs leetàs winam taisniba," es eetschuksteju dakterim, „un to es tuhlit tai seeweetei pateikschu." — Es atwehru durwis un redseju, ka seeweete, mani eeraudsijusi, isbihjusees farahwahs.

„Ko — ko juhs gribeet? Kas juhs esset?" wina kehrza.

„Aprinka teesas peesehdetajs," es atbildeju.

„Teesas?" wina jautaja, kà man likahs, loti usbudinata, un pehz pabalsta grahbstidama, ta saschluka us krehsla. Loti nelaikâ man tad tè dakteris eesahwahs starpâ. „Schis kungs mani tik pawadija," winsch sazija, „un kà mehs dabujahm dsirdet, kad winsch nahk ihstâ laikâ, juhs, Madscha, pamahzit, ka tagad wehl Indrikis ir kungs schinî mahjâ. Warbuht ka kahd'reis winsch tas wairs nebuhs, bet tagad, eekams testaments naw atwehrts, winsch ir kungs."

Es noluhkojos zeeti seeweetê, un pamaniju, ka wina ar puhlehm noturejahs rahma un meeriga. Turklaht wina, itin kà bailigi pehtidama, noluhkojahs manî. Beidsot ta sazija ar kaka laipnibu: „Nu, kad kungi domâ, ka Indrikis tè ir kungs, tad tas tà ari ir, un es esmu tikai Madscha, kalpone. Waj nedrihkstu peedahwat kungeem kahdu tasiti kafijas, waj glahsiti wihna?"

„Neko, neko!" dakteris atraidija, un sazija us Indriki: „Wedeet muhs pee nelaika."

Peterfens guleja itin kà aismidsis, — tikai waigs bija drusku saraukts, itin kà kad buhtu usnahkuschas peepeschas sahpes. Pehz wezajà spehzigà meesas stahwa spreeschot, tas wehl wareja dsihwot pahri desmits gadu. Dakteris ismekleja lihki it smalki, bet ne-atrada neka, kas dotu eemeslu, domat, ka nelaikis aisgahjis nedabigâ nahwê. „Naw ko schaubitees," winsch beidsot sazija, „ir miris treekâ."

„Tik peepeschi aissaukts," jaunais Peterfens schehlojahs, buhtu islihdsis ar mani, sawu weenigo dehlu!"

„Nu," es winu raudsiju meerinat, „tad waru juhs Wehl wakar es runaju ar juhsu tehwu un winsch runaj mihki un laipni."

Kad mehs no kambara isnahzahm, Madscha stahweje durwim; wina tur gan bija klausijusees.

„Nu?" wina jautaja gluhnedama.

„Treeka, — nekas wairak, kà treeka," dakteris at newaijadseja wis dot winam pa gukamo laiku wairs g

„Ak Deews," wina waimanaja, „man tadschu wai Bet is azim tai pamirdseja, itin kà uswaras preeks. tschetrdesmit weza, Madscha wehl bija it branga fe seijà tai palaistijahs aukstas negantibas sihmes.

„Kad dakteris bija izrakstijis nahwes apl sazija: „Tagad, mihlais kungs, pastaigajatees gar juhrmali, kamehr es aisbraukschu, apraud slimneekus. Pret wakaru es tè atkal eeradisch mahjahm."

„Es aisgahju gan us juhrmali, bet pastaiga kahda patihkama, jo wehjsch bija tapis wehl stipraks. mekleju aisswehni, un tur apsehdos. Mani mozija wakareje ... deenas peedsihwojumi. Man bija un bija tà prahtâ, kà tad tè naw wis itin kahrtibâ. Es domaju un domaju, un laiks zagsha nemanot. Tè mani pahrtrauza kahds peepeschs weesuka gruhdeens. Es salezos kahjâs un eeraudsiju, no wakareem usnahkam, beeu, melnu mahkoni. Sibeni schaudijahs — negais tuwojahs. Es sei sos atpakaļ us kapteina sehtu, no kurenes Indrikis ruhpigi nahza man jau pretim. „Ir labi, ka juhs jau esset pajumtê. Tuhlit buhs negais kahjâs." — „Bet kà es tapschu atpakaļ?" es jautaju. „Dakteris man buhs aismirsis."

„To nu gan nè," jauneklis sazija pasmaididams. „Bet scho wakar' jau tapt atpakaļ, juhs newareet ne domat; jums buhs jau japeeteek ar nakts-mahjahm pee mums. Dakteris jau ari buhs kaut kur pajumtê paslehpees, un rihtâ tas jau gan tè atkal eeradisees."

Neko darit, — peedahwajums bija japeenem. Kamehr wehl bija gaischs, es stahweju pee loga un noskatijos, kà juhra trakoja. Kad bijahm paturejuschi weenkahrschas wakarinas, Indrikis peebilda: „Es domaju, kungs, ka jums patiktos labak, dotees sawâ istabinâ. Liku tur jums nolikt buteli no tehwa wislabakà wihna."

Schahds pawehstijums jau nebuhtu wis bijis tik fliks, kaut tik ween man buhtu bijis kas, ko palasitees. Kad sawu wehleschanos isteiju Indrikim, winsch kaunigi atbildeja: „Tè nu gan jums newareschu lihdset. Man gan ir kahdas grahmatinas, bet tahs man lihdsa skolâ. Scheit ir tikai bihbele un dseesmu grahmata."

dſihwo ar ſawu familiju. No 1719. lihdſ 1721. gadam tur dſihwo leitnants von Brinckens.

Buhtu wehl loti daudſ pehz baſnizas rukkeem ſtahſtams pahr Muiſchazeema draudſes muiſchahm un winu muiſchneeku kahrtas ihpaſchneekeem, pahrwaldneekeem un eedſihwotajeem. Bet mainas un pahrgroſibas tur tik beeſchi atgadahs, un ir tik raibas, ka mums ſchè naw eeſpehjams, pat itin ihſi wiſu to peeminet. Muiſchneeku wahrdus, kas ſchè dſihwojuſchi, mehs jau iſgahjuſchâ nummurâ pa leelakai dakai eſam peeminejuſchi. Tagad eepaſihſtinaſim laſitajus ar ziteem muiſchu eedſihwotajeem, ihpaſchi ar deenesta laudim, winu darbeem un buhſchanahm.

Ikkatrai muiſchai bija ſaws muiſchkungs. Tee pa leelakai dakai bija no Wahzu tautibas. Wez-Satikôs „wezais Paulus“ nupat 1678. gadâ miris, un wina weetâ eeſtahjahs Johans Joſts Schrags. Muiſchazeemâ ir Steins, Suberâ Tewſchurs, Jurgumuiſchâ Michels Bruns par muiſchkungeem. No ziteem wehl peeminam Holſtu, Budendiku, Neumanu un Kaempſu. Bet Wez-Satikôs tikai ir muiſchkungi no Polu tautibas, kà par peemehru Opatzkis, Wiſlowskis, Skribowskis un Markewitzs. Muiſchazeema muiſcha 1689. g. uſ nomu atdota Jakobam Riſam, kas ir pawiſam ahrkahrtiga buhſchana.

Apakſch muiſchkungeem ſtahw Latweeſchu wagares (jeb ſtarosti), kureem preekſch paſchu waijadſibahm ihpaſchas „kalpones“ atwehletas. Stalli atronam kutſcheeri lihdſ ar ſtalla puiſi. Bet kutſcheeri Latweeſchu walodâ ſauz par „ormani“. Tà par peemehru baſnizas rullôs loſams pahr Wez-Satiku „Vietenes gaſpaſchas ormani“, t. i. Vietinghoffa dſimtkundſes kutſcheeris. Zeli warbuht tais laikôs naw wis bijuſchi wiſai teizami; jo Wittenburga mahzitajs wehl ſawâ 70. muhſcha gadâ labak jahſchus, nekà braukſchus apmeklè ſlimneekus.

Muiſchazeema kehki rihkojahs pawahrs un kehkſcha. Pawahrs Kaſpars apnem audſekni Katſchu par ſeewu, un tam ar to, kà zerams, labaki klahjees, nekà Apſchineeku Anſim ar ſawu Katſchu, kas „zaur to atron galu, ka kahpoſtôs, tauku weetâ, dabujis ehſt ſeepes“. Pawahrs un kehkſcha ſtahw apakſch „ſpihſmanes“. Kapelu muiſchâ ſchis amats uſtizets wezajai Schreihanſenei, kura, behdigâ neſaſkanâ ar ſawu wahrdu, „kahdas nedelas atpakaļ tapuſi mehma“.

Par ſulaini Muiſchazeemâ ir Kahrlis, audſeknis. Jaunibas gadôs gan leekahs bijis pahrgalwis, kuram prahts neſahs uſ daſchahm gekibahm; jo to pee deewgaldneekeem peeralſtot, mahzitajs Wittenburgs peeſihmè: „Lai Deews dod, ka winſch top prahtigaks un deenestâ ar laiku kreetnaks!“ — Schi wehleſchanahs ari, kà rahdahs, peepildijuſees; jo „Ruzawas Kahrlis“ jeb „Hoernera kunga Ruzawas ſulainis“ ir uſzihtigs deewgaldneeks un ilgi palizis deenestâ.

Moderneeze un lopu meitas, tàpat kà ſchodeen, atronamas muiſchâs. Bet „muiſchas drahnu ſeewa“ muhſu laikôs wairs naw ſaſtopama. Winas uſdewums rahdahs bijis, muiſchâ kalpodamo dſimtkauſchu drahnas pahrwaldit. Tajôs laikôs wina gan wehrpjamâ iſtabâ preekſch deenesſneezehm bijuſi ihſtena gudribas mahte, kas teem, tà kà „wezà Kruhſene“ un „Neumanene“, wiſadas mahn'tizibas un paſakas ſtahſtijuſi. Tà fauktahs „knipeku“ jeb „kimpuku meitas“, „ballinatajas“ un ſeemiſchku ahdu ahdgeri mums atgahdina to laiku modes drehbes: ahdas apkakles, ſtulpzimdus, jakteſahbakus un bahrſtu krahgus. Warbuht ka ari daſchs Latweetis ſchahdas drehbes walkaja, kà par peemehru Muiſchazeema mahzitaja muiſchas meitas dehls, „puiſis Kahrlis“; ſchis ar herzoga dehlu, prinzi Aleksanderu, kuram bija tikai weena roka, un kas Ungarijâ, ar Turkeem kaujotees, krita, bija Turku karâ bijis. Pehz beigta Turku kara ari Muiſchazeema baſnizâ 1699. gadâ meera ſwehtki tikuſchi ſwineti.

Muiſchai ari bija ſaws bruhweris wahrdâ Andels, un ſaws muſikants Schulzs. To waina gan ari bijuſi, ka daſch'reiſ daſchs no muiſchas laudim ſwehtkôs pa ſtipri uſprawijis duhſchu, kà par peemehru „Gaiku gehgeris“ Jahnis, kas, „peedſehrees, pret ſaweem kungeem tapis loti rupjſch.“ Beſ Jahņa tajâ laikâ Gaikôs wehl ziti gehgeri teek mineti, kà par peemehru Matiſs Vogels. — Meſchafargu ſkaits, ſalihdſinot ar to laiku meſchu leelumu, gan leekahs buht bijis maſs; jo tahdu tur bija papreekſchu diwi, tad trihs, tad tſchetri un beidſot ſeſchi, kas ari wehl nebija daudſ. Turpreti to laiku meſchôs bijis daudſ wairak wilku, nekà tagad; jo tee pat baſnizas rullôs teek mineti. Rahwu mahju puiſis teek fareets no traka wilka, un Zihruku Andreja paſuduſchais $2^1/_2$ [illegible] dehlinſch Niklaws teek atraſts Waribas beeſumôs noſt beſ [illegible]eſchôs ari daſcha kaundara pehdas wareja paſuſt, kà par [illegible]aſarga Roſena nogalinaſchana zaur ſlepkaweem, pehz [illegible] wehl ſchodeen weenas Leel-Satiku meſchafarga mah[illegible]ſu mahjahm. Meſchafargi, kurus ari ſauza par „me[illegible] meſchakungeem, tàpat kà muiſchkungi, pa leelakai da[illegible]dſimuma, kà par peemehru Wez-Satikôs Michels [illegible]obs Winters, kura wahrdu tahs mahjas wehl ſcho[illegible] Muiſchazeemâ ir par meſchafargu Holſts. Zitu [illegible] Jürgens, Peterſons, Dickmanns. Tomehr ir [illegible]ujuſchi pa meſchargeem, kà: Juris, Beerents,

[illegible]s laikôs Muiſchazeema kirſpehlê leelifki ſeede[illegible]ſkroderi, galdneeki, ſedlineeki, rehdineeki, bruh[illegible]i, ahdgeri, muhrneeki, mahlderi, flakteri, apſel[illegible]ahrſdu dſineji un ihpaſchi wehweri un kaleji. [illegible]s wehweri, kuri lihdſ 1689. gadam pawairo[illegible], un wehlak zaurmehrâ paleek aſtoni. Wehweri gan[illegible]uſchi Wahzeeſchi, no kureem ſchè uſſihmejam ſchahdus [illegible] Hons Ruff, Mathies Nordmann, Adam Brand, Hans Hein, [illegible]m Wolf, Jochum Nordmann, Heinrich Nordmann un Heinrich [illegible]birn. Ari kaleji, kà kapara-, dſelſs-, naglu- un ſtihpu kaleji, ir pa leelai dalai Wahzeeſchi bijuſchi un ſtrahdajuſchi ar ſelleem un mahzekleem. Bet winu ſtarpâ ari atronam weenu Latweeti, proti Muiſchazeemâ kaleju Juri. Ne wehwereem bija Latweeſchi: Tôns, Anſis un Janis. — No ziteem amatneekeem wehl peeminam weenu knopju taiſitaju, weenu pannu kaleju un weenu ſeku aditaju. — Ari weena wezmahte bija kirſpehlê. Weenigee amati, kurus ari Latweeſchi ſtrahdaja, bija kaleju, wehweru, ſkroderu, muzineeku un buhwmeiſteru amati. Daſchi Wahzu amatneeki ari ſemneeku mahjâs (ne wis muiſchâ) nometuſchees uſ dſihwi, un tajâs bijuſchi par ſaimneekeem. Daſchas mahjas no ſcheem Wahzu amatneekeem, kuru pehznahzeji gan wehlakôs laikôs tapuſchi par Latweeſcheem, peenehmuſchas winu wahrdus un tos lihdſ ſchai baltai deenai paturejuſchas, kà par peemehru Jurgumuiſchas Rubbu mahjas no wehwera Ruffa un Satiku muiſchas Roſu un Winteru mahjas no ſchi paſcha wahrda wehwereem. Meſchafarga Holſta wahrds tizis peenemts no „Olſtu weetas“, tad pahrgroſits par „Oſolweetu“ un beidſot par „Oſolu mahjahm“.

(Turpmak wehl.)

No ahrſemehm.

Dahnija. Lihdſ ſchim tikai no ſtrahdneekeem dabuja dſirdet, ka tee atraujahs no darba. Tagad Dahnijâ ari ahrſti draudejuſchi ſtreikot un neweenu ſlimneeku wairs ne-ahrſtet, lihdſ kamehr waldiba buhſchot preekſch ahrſteem augſtakas algas noſazijuſi.

Wahzija. Tamdehl ka daſchi tautas-weetneeki miruſchi, pehdejâ laikâ winu weetâ jauni weetneeki bija jazel. Schihs wehleſchanas noturot, iſrahdijees, ka wehletaji ſahk ſtipri atgreeſtees no brihwprahtigajahs partijas, un daſcha brihwprahtigâ tautas weetneeka weetâ tagad konſerwatiwahs partijas lozeklis tizis eezelts. Tomehr Berlineeſchi ſawa ne ſen nomiruſchà wirsburgermeiſtera Forkenbeka weetâ tagad atkal eezehluſchi brihwprahtigu wihru, proti lihdſſchinigo birgermeiſtera weetneeku Zellu. — Aiſ preeka pahr jaunpeedſimuſcho pirmo meitu keiſarene luhguſi keiſaram, ſchehlaſtibas jeb peedoſchanas lukumu iſlaiſt, zaur ko wiſahm tahdahm noſeedſneezehm, kuras pirmo reiſ tikuſchas ſoditas, ihpaſchi tahdahm, kuras, aiſ truhkuma kahrdinaſchanai padodamahs, ſaguſchas, waj. tamlihgſigu noſeegumu deht, tikuſchas ſoditas, ſods tiktu atzelts un winas no zeetuma atlaiſtas. Keiſars ſcho luhgumu gribot paklauſit.

Auſtrija. Keiſarene Eliſabete, kura pehz ſawa debla, tronamantineeka Rudolfa, paſchnonahweſchanahs tapuſi ſlimiga un gruhtſirdiga, ar kugi grib dotees uſ tahlahm paſaules puſehm, pat lihdſ Aſijas rihta kraſteem. — Keiſaram Franzim Joſefam ſchinis deenâs ir ſatikſchanahs ar Saksijas wezo kehninu.

Koleeris ahrſemê arweenu wehl kuſtahs, un tagad ihpaſchi Ungarijâ un Galizijâ ſahk peenemtees ſpehkâ, eekams Hamburgâ tas daudſmaſ tapis meerigaks. Lihdſ 24. (12.) Septemberim tur pawiſam faſlimuſchi 17 tuhkſt. 157 un miruſchi 7839 zilweki. Bet 28. (16.) Septemberi tikai wehl 40 faſlimuſchi un 14 nomiruſchi.

Franzija. Marſeļas pilſehtâ iſgahjuſcho nedeļ' leela ſtarptautiſka ſozialdemokratu ſapulze bijuſi. Wahzijas ſozialdemokratu wadonis Liebknechts tur turejis runas, kuŗâs winſch iſſkaidroja, ka wiſu ſemju ſozialdemokrati par tautibu neka nebehdajot. Eſot ween'alga, waj ſozialdemokrats pehz dſimuma Wahzeetis, waj Franzuſis, waj Belgeetis, waj Anglis u. t. j. pr. Wini eſot wiſi brahļi, kas ſaweenoti weenâ zenteenâ. Frantſchi un zitu tautu delegati gawilet uſgawileja Liebknechta runahm. Bet pa to paſchu laiku, kamehr winſch Marſeļâ, Franzijâ, tà runaja pahr wiſas paſaules ſozialdemokratu weenprahtibu, un ka tee eſot wiſi brahļi, Berlinê tika notureta ſozialdemokratu ſapulze, kurâ ſchihs partijas lozekļi, tà tad wiſtuwakee „brahļi“, ſawâ ſtarpâ breeſmigi pluhzahs un kawahs, tà ka daſcham labam kaulus ſalauſa un galwu pahrſita; jo tur diwas partijas karſti zihnijahs, proti Liebknechta peekriteji un wina pretineeki, lai gan wiſi bija ihſteni ſozialdemokrati un „brahļi“.

Italija. Pahweſts atkal eſot wahrigi faſlimis. Bet tahdas ſinas jau daſchu reiſ no turenes atnahkuſchas, un tomehr loti wezais kungs katru reiſ atkal atſpirdſis.

Serbija. Serbu waldiba nodarbojahs ar turenes Katoļu baſnizas nokahrtoſchanu, un grib noſlehgt ar pahweſtu konkordatu, t. i. nolihgumu, ka tur teek atlauts, Katoļu baſnizâs leetat Serbu, un ne wis, kà lihdſ ſchim, Latinu walodu. — Radikaļu partijas wadoni tagad zeļo pa Serbiju un ar wiſcem ſpehkeem nopublahs, laudis ſagatawot uſ nahkamahm tautas weetneeku zelſchanahm.

Greekija. Greeku waldiba iſlaiduſi leelwalſtim zirkularu, kurâ wina ſuhdſahs, ka Bulgarijas waldiba ſawâ walſtî flehguſi weenu Greeku ſkolu, kas neſaſkanot ar Berlines ſtarptautiſko nolihgumu. Tamdehl Greekija luhdſ leelwalſtim, ſpert ſokus pret Bulgariju. Bet naw wis zerams, ka, Greeku ſkolas labad, Eiropas walſtis eekuſtinahs wahrigo Balkanu puſſalas jautajumu. Bulgarija ari jau atbildejuſi, ka minetà ſkola weenigi tamdehl tikuſi flehgta, ka tur teekot muſinats pret Bulgarijas waldibu.

Turzija. Konſtantinopelê ſchinîs deenâs 2000, waj, kà ziti ſino, 5000 ſofti t. i. Turku tizibas ſtudenti, tikuſchi iſraiditi no waldibas; tee eſot flepeni ſaſwehrejuſchees pret Turku waldibu, tamdehl ka ta pa daudſ zeenijot Eiropas buhſchanas un tikumus un neſtaigajot wairs pa taiſneem Turku tizibas un tautibas zeļeem. — Kretas ſalâ atkal reiſ nemeerigs preteſtibas gars pret Turku waldibu kuſtahs un wahrahs. Waldiba likuſi jaunu likumu grahmatu iſſtrahdat, un to nupat tur eeweduſi. Bet eedſihwotaji to negrib peenemt. Wiſi advokati iſſazijuſchees, ka neweens no wineem tagad wairs ne-uſnemſchotees, teeſas preekſchâ weſt prahwas, un tirgotaji iſſludinajuſchi, ka wini neweenam wairs nedoſchot uſ parada, tamdehl ka jaunee likumi wineem nedodot droſchibu un eeſpehju, paradus peedſiht.

No eekſchſemehm.

* **Par atklahtu lugu- un preeka-iſrihkojumu nodoſchanas mehru jeb maksu** 5. Maijâ 1892. g. ſchahdi Wiſaugſtaki noſazijumi apſtiprinati: Uſ biletehm, kuŗas maſak nekà 50 kap. makſà, uſlikts 2 kap. nodoſchanas; uſ biletehm no 50 kap. lihdſ 1 rubl. — 5 kap.; uſ biletehm, kuŗas 1 rubli un wairak makſà, — 10 kap., un uſ biletehm, kuŗas dod ee-eijas teeſibas wairak perſonahm, jeb ir derigas wairak iſrahdijumeem, nodoſchana teek uſlikta, pehz augſchmineteem noſazijumeem aprehkinot, katrai perſonai jeb weetai par katru iſrahdijumu. Nodoſchana teek uſlikta, iſnemot Poliju un Somiju, wiſâ Kreewijâ par wiſadeem atklahteem iſrahdijumeem un preeka iſrihkojumeem, kur apmekletajeem jeb publikai par ee-eiju jamakſà. No nodoſchanas makſas teek atſwabinati: a) perſonas, kuŗas, amata deht, ſchahdas preeka-iſrihkojumu weetas apmeklè; b) perſonas, kuŗas peeder pee augſchmineto iſrihkojumu adminiſtrazijas, un c) tà noſauktahs ſeſonu biletes preekſch juhras wannahm mineralu awotôs un zitâs weſelibas weetâs. Nodoſchanas biletu markas teek eedalitas peezâs nodalâs, proti 2, 5, 10, 25 un 50 kap. markâs, un tiks pahrdotas par ſkaidru naudu gubernas un aprinka rentejâs.

No Jaun-Nikolajewſkas, Nowgorodas gubernâ. Naktî uſ 12. Septemberi nodeſa ſcheijenes Latweeſchu gruntneekam K. G. dſihwojamà ehka un kuhts, kas atradahs ſem weena jumta. Tà ka uguns zehluſees ap pulkſten diweem naktî, tad G. to pamanijis tikai tad, kad pats wehl tik-ko ſpehjis glahbtees. No mantibas iſglahbſchanas nebijis ko domat. Zik bijis noſkahrſtams, uguns wiſpirms zehluſees kuhts galâ, — bet kà, naw iſſinams. —ds.

Widſeme.

No Rihgas. 4. Septemberî Teatera bulwarî № 6 atwehra pawiſam ko jaunu, proti: „Konſtantinopeles maiſes zeptawu“. Daſchi nu domahs, ka ſchè maiſite teek zepta no kukuruza, tas ir Turku kweeſchu milteem, un pehz turziſkahm figurahm, — bet no ta tè naw neka. Maiſe ir no muhſu paſchu kweeſchu milteem, un figuras ir ſchihdiſkas, kà ſchabu „chales“, deeniſchkas chales (kalatſchi) un „beigeli“ (rinki). Ir ari zitadas figuras, kà punaini trijſtuhri, apaļi un garęni klaipi, — bet muhſu paraſtee kringeli, zwihbaki un rundſtiki ſchè naw atrodami. Maiſes garſcha un ſmarſcha ir ari wairak ſchihdiſka. Bet kas tas ſwarigakais pee wiſa ta jukuma: muhſu bekeru maiſite ir baltaka un ſmagaka, un tamdehl ari lehtaka, nekà Turku maiſe. Kringelu pahrim, kuru apteekâ uſ ſwarineem liku noſwehrt, bija ta ſtarpiba, ka Wahzu kringelis ſwehra 5, bet Turku beigelis tikai 4 lotis, kaut gan katrs no teem makſaja 1 kapeiku. Tà tad muhſu bekeru maiſe ir weenu peektu daļu lehtaka, nekà Turku waj Tataru maiſe. Pirmee zepeeni bija gluſchi flikti iſdewuſchees, — no tumſcheem milteem, iſodereti ar pahris maſahm roſinehm, wirſû apbahrſtiti ar melni raibu zukuru un apakſchâ pakaiſits ar klijahm. Pee jaunahs maiſes zeptawas atwehrſchanas nebija nekahda pirzeju ſpeeſchanahs; tikai otrâ deenâ pehz puſdeenas ta eeradahs, kur Turku kalatſchi un beigeli lihdſ pehdigai drupatſchinai tika iſpirkti, un buhtu wehl par wairak tuhkſtoſcheem rubleem no-eeſchanu atraduſchi, kad tik buhtu bijuſchi iſzepti. Rihgas 200 tuhkſt. dwehſeku gribeja tak tos Turku zepeenus paſmeket, un tamdehl pahrdewejus, 6 wihrus aiſ trelineem un ar ſarkanahm ſezehm galwâ, eedſina ragâ. Pee ſcho zepeenu paſmekeſchanas atkahrtojahs tas ſkateens, kas ſchè preekſch kahda mehneſcha no bitehm tika uſweſts, kuŗas eelauſahs konditorejâs, paſmeket bonbongas, marmelades, pehperkokus un kuhkas, kaut gan ſchee faldumi ne muhſcham naw tik gahrdi, kà tee no ſchkihſteem ſeedeem. Rihga jau ir tahda pilſehta, ka tajâ wiſs, kas jauns, „welk“, no zilweka lihdſ kuſtoneem, un kaut ari wezais buhtu daudſ labaks. — Jaunajai turziſkai maiſes zeptawai jau tamdehl leelaks peewilkſchanas ſpehks, ka ta deenâ un naktî, darbdeenâ un ſwehtdeenâ, ſtahw wakâ, lihdſ kamehr tai apniks, waj ta tiks peeſpeeſta, pabeigt ſawas rebes, un ari tamdehl, ka ta tik lepna iſrahdahs uſ wakiga platſcha ſtuhra, aiſ milſigeem parahdes logeem, kas publikas azis peewelk no tahleenes. Bet waretu notikt, ka akurat ſchis lepnums tai nolauſch kaklu; jo tai ik deenas jamakſà 11 lihdſ 12 rublu korteļa naudas, — 4000 lihdſ 5000 rublu par gadu. Weſels prahts nelauj zeret, ka ta pee tik pat leelahm materiala- un darba iſdoſchanahm, kahdas ir zitahm zeptawahm, un pee tik milſigi leelakas ihres, waretu zitahm ſpihtet ar konkurenzi un palikt uſ kahjahm ſtahwot, un kad ta ari atſpeeſtos uſ ſawas maiſites leelakà weegluma. Muhſu bekeri, kas gan warbuht kahd'reiſ apakſch takſes zepuſchi, ihpaſchi preekſch atkalpahrdewejeem ar lahſchu dodami, ſawus ſwarinus nu wairak ſmadſinadami, ari no ſawas puſes gahdahs, ka tas eetu, no kurenes nahzis. —on.

Pahr koleeri Rihgâ Widſemes gubernatora kanzeleja iſſludina ſchahdas ſinas: „Ar koleeri

	Rihgâ	Bolderajâ	Kopâ
faſlimuſchi uſ 19. Septemberi palika	19,	1,	20.
No jauna faſlima	1,	—,	1.
Iſweſekojahs	6,	—,	6.
Nomira	—,	—,	—.
Uſ 20. Septemberi palika	14,	1,	15.
20. Septemberi faſlima	1,	—,	1.
Iſweſekojahs	1,	—,	1.
Nomira	1,	—,	1.
Uſ 21. Septemberi palika . . .	13,	1,	14.

No Kalſnawas. Scheijenes Gr. mahju gruntneezei nodega uſ attahlakahm upes plawahm diwas ſeena kaudſes, katra kahdu deſmit weſumu leela. Gib. mahjâs nodega mahju tuwumâ ahbolina kaudſe, ari ap deſmit weſumu leela. — Waſarâ ſchè draweneeki meklejahs pehz tukſcheem ſtropeem, bet nu rudenî pehz medus. Daſchi pat zitas jaunas ſaimes ir iſmetuſchi, lai atlikuſchahs glahbtu no bada nahwes. — Naktî uſ 10. Septemberi bija ſtipra ſalna, pat ſcheijenes augſtakôs weetâs, un daſcheem paſalais waſarajs no ſalnas apſkahdets. — Weetalwas draudſè traki ſuni klihſtot apkahrt, un ari kahdi peezi zilweki no trakeem ſuneem eſot apreeti. T.

No Zehſu aprinka. Scho rindinu rakſtitajam gadijahs Augusta beigumâ redſet laukus no Stukmana pahr Weetalwu, Kalſnawu, Behrſoni, Laſdoni, Zeſwaini uſ Tirſu un Gulbeni. Wiſpahrigi nemot, ſchi waſara loti neweenadi ir atmakſajuſi ſemkopju puhlinus: weetahm ir audſis ihſti labi, weetahm pawiſam wahji. Jo labus meeſchu, auſu un linu laukus redſeju ap Dſelſawu, — ihpaſchi maſgruntneekeem, — Butſchawſku, Tirſu un weetahm Behrſones apgabalâ, ap Groſtoni. Wahji audſis waſarajs ap Birſchumuiſchu un Jaun-Gulbeni. Daſchâ weetâ pat ſeme leekahs ihſti augliga, bet naw audſis. Protams, ka leelee leetus gahſeeni Junijâ pee tahdas neweenadibas ſtipri wainigi. Rudſi, kulot, birſt peeteekoſchi, bet tomehr gan maſak, nekà pehrn, un graudi ari fliktaki. R.

Kurſeme.

Jelgawas fahtibas beedriba ſwehtdeen, 20. Septemberi, ugundſehſeju ſahlê ſwineja ſawus atklahſchanas ſwehtkus. Beſ 65 beedreem leels pulks klauſitaju bija eeradees. Atklahſchanas runu tureja Kurſemes generalſuperintendenta kungs. Pehz tam wehl runaja beedribas preekſchneeks un daudſ zitu kungu, to ſtarpâ zitu fahtibas beedribu delegati. Pahr loti labi iſdewuſchamees ſwehtkeem nahkoſchâ nummurâ paſneegſim plaſchaku aprakſtu.

No Jelgawas. Beidſamajâ laikâ pee daſcheem muhſu pagaſta ſaimneekeem Angleem lihdſiga leeliba jeb dereſchanas kaiſlums ſahzis eewees[illegible]ees, bet ne ar wineem lihdſigu kahrtibu un panahkumeem, turpretim tikai weltigas kildas ſazeldami un teeſahm leelifkus darbus un dalibneekem weltigas ſtaigaſchanas uſkraudama. Tà par peemehru wareja ſchi gada 18. Auguſtâ pee Dobeles ſemneeku wirſteeſas dſirdet ſchahdu deribat prahwu iſteeſajam. — Schi gada 9. Merzâ bija S. pagaſta M. krogâ wairak lauſchu jeb weeſu eeraduſchees, un, ſinams, ne pee tukſcha galda. Pehz brihſcha weeſeem augſchkambariſchi bija jau ſtingri eeſiluſchi, un nu, ſinams, beſ leelibas ar warenibu waj bagatibu newareja palikt. Kahdu turigi koptu Krona mahju ihpaſchneeks ſahka ſawus dſihwes apſtahkļus uſleekit un ar bagatibu lepotees, pee tam uſ kahdu kalpu teikdams: ja tu man tuhlit wari 15-rublu gabalu uſrahdit, tad dabuſi manu ſirgu lihdſ ar aiſjuhgu, kà tas ſtahw un eet. — Sirgs, kamanàs jubgts, bijis pee kroga lentera peeſeets. Kà pahrklauſchinatee leezineeki iſteiza, tad kalpam gan to brihdi paſcham nebijis naudas, jo tas preekſch tſcharkas no minetà ſaimneeka 10 kap. paleenejis; bet tomehr no ſtoikas aiſeedams un otrâ iſtabâ iſeedams, tas 15 rublu no kahda paſihſtama aiſ-

leenejis un, atpakaļ eenahzis, faimneekam usrahdijis, bet nu beidsamais wairs ar to nebijis meerā, teikdams, ka nauda ne-esot usrahditaja paſcha, un ari ne-esot 15 rubļi weenā gabalā jeb 15-rublu gabals. Tomehr kalps domā, ka deribu winnejis, un tamdehļ gahjis ahrā un ſirgu ſehjis wakā. Bet nu ari faimneeks eeradees, un nu eeſahzees ſtrihdus un rauſtiſchanahs, kuru panahkums bija triju prahwu iſzelſchanahs un wairak leezineeku pahrklauſchinaſchana pee pagaſta teeſas. Suhdſetajs pee teeſas nodewis pilnwaru weetejā ſkrihwera palihgam, tam pus winneſta apſolidams, un no peenahzigahs puſes ruhpejotees, wiſas prahwas ari tur winnetas ſuhdſetajam par labu, bet ne tā apelazijas inſtanzē. Atbildetajs ſawā pahrſuhdſibā ſchehlojahs, ka daſchi no wina peenemumeem netikuſchi farakſtiti, eekams ſuhdſibas rakſta eeſuhtiſchana nokawejuſees wairak nekā 2 mehneſchus u. t. j. pr. Semneeku wirsteeſa, eewehrodama ſem ſwehreem pahrklauſchinato triju leezineeku iſteikumus un dabujuſi iſſinat leetas pateeſos apſtahkļus, noſpreeda: pahrſuhdſeto pagaſta teeſas ſpreedumu kā nedibinatu atzelt, deribu par nelikumigu atſiht un ſuhdſetaju atraidit, uſleekot winam wiſas zeļu tehrinu ſamakſas. N—tr—.

* **Pahrgroſibas amatòs.** Graudnas apgabala-teeſas Slonimas aprinka I. eezirkņa iſmekleſchanas teeſneſis Dobrjanskis eezelts par Jaunjelgawas-Iļukſtes apgabala III. eezirkņa meera-teeſneſi. — Alekſanders von Stadens eezelts par Kurſemes gubernatora ihpaſcho uſdewumu ahrſchtata jaunako eerehdni. — Kurſemes gubernas waldes darb'wedejs. kol.-aſeſors Blochins, eezelts par Kurſemes gubernas pilſehtu leetu teeſas ſekreteeri. — Leepajas polizejas uſrauga weetu iſpildoſchais Kahrlis Forſts atlaiſts, uſ paſcha luhgumu, no deeneſta, un wina weetā eezelts apakſchleitnants Jehkabs Ahbolinſch. — Zeraukſtes pagaſta, Bauſkas aprinki. pagaſta wezakais Anſis Jerſtans zaur Kurſemes gubernatoru atlaiſts no deeneſta.

* **Uguns-grehki Kurſemē Aprila mehneſi 1892. g.** 1) Jelgawas pilſehtā 1 uguns-grehks, kurſch zaur ne-uſmanigu apeeſchanos ar uguni iſzehlees; 2) Jelgawas aprinki 4 uguns-grehki, no kureem 1 tihſchi peelikts un 3 beſ zehlona iſſinaſchanas; 3) Jaunjelgawas aprinki 17 uguns-grehki, no kureem 2 zaur nelabeem ſkurſteneem, 1 zaur nelabu krahſns uſtureſchanu, 1 zaur kuredamos krahſni, 1 zaur ne-uſmanigu apeeſchanos ar uguni un 12 beſ zehlona iſſinaſchanas iſzehluſchees; 4) Iļukſtes aprinki 2 uguns-grehki, kureem zehlonis neſinams; 5) Tukuma aprinki 1 uguns-grehks, kurſch zaur pehrkona ſpehreenu iſzehlees; 6) Talſu aprinki 1 uguns-grehks, kuram zehlonis neſinams; 7) Kuldigas aprinki 1 uguns-grehks, kurſch tihſchi peelikts; 8) Wentspils aprinki 6 uguns-grehki, no kureem 1 tihſchi peelikts, 1 zaur nelabu ſkurſteni un 4 beſ zehlona iſſinaſchanas iſzehluſchees; 9) Aiſputes aprinki 4 uguns- grehki, no kureem 1 zaur ne-uſmanigu apeeſchanos ar uguni, 1 zaur nelabu ſkurſteni un 2 beſ zehlona iſſinaſchanas iſzehluſchees; 10) Grobinas aprinki 4 uguns-grehki, no kureem 1 tihſchi peelikts, 1 zaur no twaiku maſchines iſlehkuſchas dſirkſteles un 2 beſ zehlona iſſinaſchanas iſzehluſchees.

No Jaun-Seſawas, Dobeles aprinki. 9. Septemberī noſlihka ſcheijenes Nurku mahju 20 gadu wezais kalps. Winſch ſlimoja ar krihtamo kaitu. Minetahs deenas rihtā pamanija pee nelaimigā jaunekļa ſlimibas ſihmes; tamdehļ to no darba, uſ linu lauka, atlaida, lai eetu mahjās, kamehr ſlimiba pahreetu. Mahjās eijot, winſch gahjis gar kahdu lehſenu grahwiti, kura eedobjumā newareja wairak nekā ſpannis uhdena buht, un kā domajams, tad tè tam uſnahkuſi krihtamā ſlimiba, tà ka, gar ſemi krihtot, tas eekritis teeſcham uſ muti eedobjuma uhdenī. Kaut gan to drihſ atrada, tad tomehr wiſi atdſihwinaſchanas lihdſekļi bija weltigi. Pehz aprinka polizejas un ahrſta iſmekleſchanas, nelaimigo apglabaja ſwehtdeen, 13. Septemberī. Nelaiki apraud mahte un bruhte. Ahrſts iſſazijees, ka ſlimneeks laikam gan jau krihtot bijis miris. Snd.

Iſ Bauſkas. (Eſuhtits). Bauſka ir Schihdu pilſehta; tamdehļ naw wehrts, pahr tahs tihribu waj netihribu ko runat. Bet gan newaru atſtaht, neteizis wahrdu, ka Bauſkā atrodahs daudſ tahdu radijumu, kas ari tikumu ſinā loti netihri. — Ar nepeeklahjigeem, beſkaunigeem wahrdeem apraksſtitahs daudſu namu ſeenas, kā ari ſolini pilskalna dahrſā ir ſchihs pateeſibas negroſamee leezineeki. Ja — pat baſnizas pagalmā ſem kokeem atrodoſchees ſolini naw ſcho nepeeklahjibas wahrdu zeenitaju ſchehlaſtibu atraduſchi, pahr ko dabuju kahdu ſwehtdeenu, pa baſnizas pagalma tekahm paſtaigajotees, pahrleezinatees. — Zeru, ka ar ſchihm rindinahm buhſchu ſinamo wihru uſmanibu uſ ſcho nebuhſchanu greeſis, kuru warā gan ſtahw, ſchos beſkaunibas nedarbus trauzet. —I—

No Subatas meeſtina. (Eſuhtits). 14. Septemberī pehz puſnakts uguns-grehks muhs atkal iſtrauzeja. Lai gan uguns-dſehſeji kreetni nopuhlejahs, uguni pahrmahkt, tad tomehr ta nehma wirſroku un, kopā ar paleelu wehju, aprija lihdſ 11 namu, kuri bija weens pee otra it tuwu taiſiti. Daudſeem ſadega wiſa manta, — daſchi pat tikai ar puhlehm ſawu dſihwibu iſglahba. Sirſnigas pateizibas Leelauſa kgam, kurſch, kreetni puhlehdamees, tahļaku buhwetahs ehkas aiſſargaja no aiſdegſchanahs. P. Z.

* **No Iļukſtes aprinka.** 17. Julija naktī Swentas muiſchas ihpaſchneekam Koſello kgam zaur loga iſlauſchanu iſſagtas ſudraba galdleetas, ar burteem A. W. u. A. K., wehrtibā uſ 1200 rubleem. Aiſdoms ſchai ſahdſibā kriht uſ weenu perſonu.

* **No Sabiles** mums rakſta: Kas mihleſtibu ſehj, tas mihleſtibu plauj! To peeredſeja jo gaiſchi Sabiles mahzitajs, prahwests Glaeſers, ſawōs 25 gadu amata ſwehtkōs, 15. Septemberī. Teeſcham, wina amata laiks ir bijis darbs, ſuhrs darbs, bet uſtizibā un mihleſtibā preezigi draudſes labā darits. Neſchaubigi un droſchi winſch dſinahs pakaļ ſawam muhſcha mehrkim: Deewa wahrda gaiſmu iſplatit baſnizā, ſkolā un mahjās, — gaiſmu, kas eeſilda ſirdis un tahs zilā uſ wiſu to, kas labs, kas jauks, kas daiſch. Pee tam winſch ne-aiſmirſa ari ruhpetees par draudſes ahrigo labklahſchanos. Lai tik peemehram minam wina gahdibu par draudſes flimajeem. Ar maſuminu rokā winſch apņehmahs uſzelt teem patwerſmi; wina ſtiprā palauſchanahs nepalika beſ ſekmehm: dahwanas bagatigi eetezeja, ſtalta ſlimniza drihſi pazehlahs. Kà tahda beſpatiga darboſchanahs naw palikuſi beſ ſwehtibas, redſejahm beidſamajā ſwehtdeenā, kur prahwests, teiza Deewa ſchehlaſtibu ſchini noſtaigatā garā zeka gabalā; gandrihſ it wiſu klauſitaju azis mirdſeja aſaras, kuras dewa gaiſchu leezibu no pateizibas juhtahm, ar kuŗahm ſirdis bija pilnas. To leezinaja ari daudſee mihleſtibas un atſihſchanas parahdijumi paſchā goda-deenā. Jau agrā rihtā modinaja draudſes ſkolotaji jubilaru ar garigu dſeeſmu ſkānahm un paſneedſa tam ar bildehm krahſchņi iſrotatu bihbeli. Drihſ eeradahs daudſu daudſums ſwehtku weeſu no tuweenes un tahleenes. Pehz nodſeedatas dſeeſmas: „Slawè to Kungu, ak dwehſ'le mana!“ — uſrunaja jubilaru ſchi aprinka mahzitaju wahrdā, kuŗi ari paſchi wiſi bija eeraduſchees, Tukuma Latweeſchu mahzitajs Jürgenſons, pamatojotees uſ 92. Dahwida dſeeſmas wahrdeem. Augſtās baſnizas teeſas uſdewumā apſweizinaja prahweſtu pats generalſuperintendents Boettchers, ſwehtibu no augſchenes uſ ſchi uſtizamā wihna-kalna ſtrahdneeka iſluhgdamees. Dobeles aprinka amata brahlu laimes wehleſchanas iſſazija Jaunpils prahwests Bernewitzs. Sabiles baſnizas preekſchneeks paſneedſa jubilaram no baſnizas aiſſtahweem glihti eeſeetu, ar ſudrabu apkaltu atſihſchanas rakſtu. No Latweeſchu draudſes bija wairak pehrminderu eeraduſchees, kuŗi ſawam ganam iſſazija draudſes ſirſnigu pateizibu, un tam jauku dahwanu paſneedſa. Sabiles Wahzu draudſe iſrahdija ſawu atſihſchanu draudſes ganam, tam leelu Kriſtus bildi dahwinadama. Teeſcham, preeks bija redſet, kà wiſi, kuru ſirdis tikai ſchi dwehſeļu gana ſaldahs mahzibas bija krituſchas, ar daſchadeem goda un mihleſtibas parahdijumeem wina goda-deenu bija puſchkojuſchi, — gan wina eeſwehtitee mahzibas behrni, gan ſkoleni, tiklab iſ tuweenes, kà iſ tahleenes. Daudſahs laimes wehleſchanas un telegramas leezinaja, ka winſch ir pratis ari tahļaku aprindu zeenibu eeguht. No wiſahm ſchihm mihleſtibas parahdiſchanahm pahrſteigts un dſiki aiſgrahbts, firmais jubilars atbildeja uſ wiſahm ſchihm uſrunahm ar Jehkaba wahrdeem: Kungs, es eſmu maſs pret wiſahm apſchehloſchanahm, ko Tu ſawam kalpam parahdi. Jt ſewiſchki winſch greeſahs wehl pee ſawas Latweeſchu draudſes lozekleem, lai tee, mahjās pahrnahkuſchi, iſſazitu ari ziteem wiſeem wina ſirſnigu pateizibu par lihdſſchinigo draudſes mihleſtibu; winſch luhdſa, turpmak ar winu pazeeſtees, kad wezums, kas bruhk wirſū, winu aiſkawetu, tà amatu iſpildit, kà lihdſ ſchim. Beidſot winſch uſaizinaja ſawu mihļo Latweeſchu draudſi, kà draugi kuŗi weens otra wainas paſihſt un paneſs, wehl ari to beidſamo zeļa gabalu mihleſtibā un ſatizibā kopā noſtaigat. — Beigās nodſeedaja wiſi wehl: „Lai Deewu wiſi lihdſ!“ — Bet ſwehtku weeſu un draudſes karſta wehleſchanahs un ſirds luhgſchana ſchkirotees bija: Deews lai wehl ilgi mums uſtura muhſu draudſes ganu ſpirgtu un weſelu, Winam par godu, mums par ſwehtibu!

No Nihzas-Lejneekeem. 14. Septemberī, zelā no Leepajas uſ Nihzas-Lejneekeem, peepeſchi nomira rehdneeks Sauers. Gribedams apmeklet ſawu brahli N. Lejneekōs, tas eeſehdees kahda ſaimneeka ratōs, kas lai to tur aiſweſtu, bet zelā tik peepeſchi nomira, ka nelaika brahlim tik lihki wareja nodot. Sauers ſawā muhſchā daudſ „Trimpum“ kalpojis, tam wiſu ſawu peļņu upuredams. Schihs wehrdſigahs kalpoſchanas auglis — ka leekahs — ari ir: ahtrà nahwe. L. J.

Pahrdoſchanas wairakſolischanā.

I. Jelgawas-Bauſkas meera-teeſneſcha ſapulzes teeſu priſtawa Lihbers pahrdos 28. Septemberī Leel-Elejas pagaſta „Kapteinu“ mahjās Janim Michelſonam peederigo daſchadu kuſtinamo mantu, kura wehrteta uſ 136 rubļ.

II. Schihs paſchas teeſas teeſu priſtawa Kahrlis Hirſchfelts pahrdos 29. Septemberī Doheles pagaſta „Schweizkuhru“ mahjās Janim Beitlerim peederigo mantu, kà lopus, labibu u. t. j. pr., kura wehrteta uſ 529 rubļ.

III. Schihs paſchas teeſas teeſu priſtawa Mirons Zerpinskis pahrdos 29. Septemberī Wez-Swirlaukas pagaſta „Pakuļ-Maſo“ mahjās Anſim Fichtenbergam peederigo mantu, kà lopus, mehbeles, traukus u. t. j. pr., kura wehrteta uſ 554 rubļ.

IV. Jaunjelgawas Iļukſtes meera-teeſneſchu ſapulzes ſahlè Jehkabſchtatè, pahrdos: 1) 9. Nowemberī Sawinam Scherſchnewam peederigo nekuſtinamo ihpaſchumu „Brodachas“ ſahdſchā, ſem № 21, Jaunjelgawas aprinki. Ihpaſchums wehrtets uſ 125 rubļ., ar kuŗu ſummu ari torgs ſahkſees. 2) 9. Nowemberī ſemneekam Mahrtinam Pluhmem peederigahs „Sperjahnu“ mahjas, Wahrenbrokas pagaſtā, Jaunjelgawas aprinki. Mahjas wehrtetas uſ 3532 rubļ., ar kuŗu ſummu ari torgs ſahkſees. 3) 9. Nowemberī Marfejai Apanijai un Jewdakijai Rakitinehm peederigo nekuſtinamo ihpaſchumu Iļukſtes meeſtā, Tirgus eelā, ſem № 99. Ihpaſchums wehrtets uſ 300 rubļ., ar kuŗu ſummu ari torgs ſahkſees.

V. Tukuma-Talſu meera-teeſneſchu ſapulzes ſahlè, Tukumā, pahrdos: 1) ne wis 19. Septemberī, bet 9. Nowemberī Augustam Bekmanim peederigahs „Reſu“ mahjas, Zehres pagaſtā, Talſu aprinki. Mahjas wehrtetas uſ 4200 rubļ. Torgs ſahkſees ar 2513 rubļ. 2) ne wis 19. Septemberī, bet 9. Nowemberī Frizim Rudowizam peederigahs „Damſlu“ mahjas, Semites pagaſtā, Talſu aprinki. Mahjas wehrtetas uſ 2800 rubļ. Torgs ſahkſees ar 1400 rubļ. 3) ne wis 19. Septemberī, bet 9. Nowemberī Mahrtinam Lapiņam peederigahs „Dehlinu“ mahjas, Santes pagaſtā, Talſu aprinki. Mahjas wehrtetas uſ 2200 rubļ. Torgs ſahkſees ar 1100 rubļ.

VI. Leepajas apgabala-teeſā pahrdos: 1) 19. Nowemberī Adolfam Horſtam peederigahs „Weldes-Mitſchku“ mahjas, Wainodes pagaſtā, Aiſputes aprinki. Mahjas wehrtetas uſ 1200 rubļ. Torgs ſahkſees ar gandrihſ 2600 rubļ. 2) 19. Nowemberī Wulfam Schneideram peederigo 2070 kwadratpehdu leelo ſemes-gabalu, ar ehkahm, Kandawas meeſtā. Ihpaſchums wehrtets uſ 1571 rubļ., ar kuŗu ſummu ari torgs ſahkſees. „K. G. A.“

Jelgawas notikumi.

Deewakalpoſchanas Annas baſnizā no 23. lihdſ 30. Septemberim. Swehtdeen, 27. Septemberī: 1) Lauku draudſē: Deewakalpoſchana pulkſt. 9ōs no rihta; ſpred. mahz. Conradi. 2) Pilſehtas Latweeſchu draudſē: Deewgaldneeki pulkſt. 1/2 8ōs no rihta; mahz. Grafs. Deewakalpoſchana pulkſt. 2ōs pehz puſdeenas; ſpred. mahz. Grafs. — Lauku draudſē uſſaukti: Janis Sanders ar Dori Grünberg; Janis Klebers ar Liſeti Eſalneek; Janis Neumanns ar Paulini Kraſlowski. Lauku draudſē miruſchi: Fritzis Weiſs, 23 g. 4 m. w.; Liſete Suſanna Wallfiſch, 2 g. 6 m. w.; Anna Doroteja Tekla Groſs 11 d. w.; Auguſts Müllers, 55 g. w.; Kaſpars Wehwers, 67 g. w.; Anna Leipziger, 28 g. w.; Schanis Roberts Budkewitzs, 1 g. 3 m. w. — Pilſehtas draudſē uſſaukti: Aleksanders Lotſerers ar Annu Eglit; Kahrlis Johanns Lipſte ar Juliju Sperling; Jahnis Kilkuts ar Doroteju Latun. Pilſehtas draudſē miruſchi: Anna Diſchler, 24 g. w.; Johanna Marija Wangal, 5 m. w.; Jacobs Anš, 6 m. 5 d. w.; Mahrtinſch Brenzis, 63 g. w.

Dſeedaſchanas beedriba „Lira“ notureja peektdeen, 18. Septemberī, ſawu kahrtigo pilno ſapulzi. Tà ka ſchi bija jau otr'reiſ ſinotà ſapulze, tad to notureja, neluhkojot uſ to, zik beedru eeradees. Uſ deenas kahrtibas ſtahweja: 1) Rehkinu pahrſkats par 1892. g. pirmo puſi un 2) Daſchi ſihkumi. Rehkinu pahrſkatu nolaſot, nopratahm, ka beedribai bijis ap 208 rubļ. 14 kap. eenehmumu un iſdewumu. Pirmā puſgadā bijuſchi ap 109 beedreem. Tapuſchas noturetas 8 preekſchneezibas ſapulzes, 3 kahrtibas komiſijas ſehdes, 1 dſeedataju ſapulze un 18 dſeedaſchanas mehginajumi. — Bijuſchi 2 iſrihkojumi un 1 iſbraukums uſ Dandali, pee kuŗeem bijis wairak nekā 40 rubļu leels iſtruhkums. Budſchets uſ nahkoſcho, otro puſgadu faſtahdits uſ 92 rubļ. 38 kap. Pirmā puſgada nolaſito rehkinu pahrſkatu ſapulze peenehma. Sihkumus pahrrunajot, preekſchneeziba ſapulzei paſinoja, ka runas wihru ſapulzē peenemts par beedribas kora wadoni Nowotorſchka pulka kapelmeiſteris Julijs Puraths ar 130 rubļu leelu gada-algu. Rewidents Landmanns ſinoja ſapulzei, ka lihdſſchinigais otrs rewidents pee beedribas darbibas nepeedalotees un luhdſot, wina weetā wehlet zitu, uſ ko ſapulze eewehleja zaur ſihmitehm par rewidentu zitu. Pehz daſchahm ſihkahm debatehm ſapulze tika flehgta. Snd.

Mahru tirgus ſchogad, Schihdu ſwehtku dehļ, tika noturets iſgahjuſcho nedeļ', — nedeļu wehlaku pehz Mahru tirgus ihſtenà laika, tas ir 17. un 18. Septemberī. — bet no tirdſeneekeem tika loti wahji apmekļets. Wiſs tirgus ſchoreiſ faſtahweja no kahdeem ſihku krahmju pahrdewejeem Akziſes eelas malā, kahdeem audeklu pahrdewejeem uſ tirgus laukuma un kahdahm baltmaiſes pahrdotawahm eepreti rahtuſim. Lauzineeku ari maſ ween bija ſchajā tirgū eeraduſchees. Eemeſls ſchahdai tirgus ne-iſdewibai bija pirmkahrt tirgus pahrzelſchana uſ ilgaku laiku un otrkahrt konkurenze zaur Leel-Behrſes gada-tirgu, kurſch ari ik gada 17. Septemberī teek noturets. Tà tad Mahru tirgus pahrzelſchana, Schihdu ſwehtku dehļ, bija ſchoreiſ ne-iſweizigs darbs, kas padarija, ka Mahru tirgus tik wahji ſchoreiſ tika apmeklets.

Netizams. „Deenas Lapas“ № 212. teek ſinots, ka tahs redakzijai kartuſeļi eſot peeneſti no Olaines Autinu mahjahm, no kuŗeem tee leelakee eſot ſwehruſchi 13 mahrziņu. Kartuſeļu apakſch weena un ta paſcha lukſta bijis lihdſ 60. Tà tad nedſirdets dabas brihnums! Bet tè nu buhtu jawehlahs ſinat, waj ſchee kartuſeļu Goliati dobēs waj wagās bijuſchi ſtahditi. Tomehr jadomā, ka ſchee kartuſeļi wagās auguſchi; jo laukā reti mehdſ mahju faimneeki meſt dobes, un wehl kartuſeļeem! Ja nu tomehr kartuſeļu bijis 60 apakſch weena lukſta un katrs leelakais no teem ſwehris 13 mahrziņu, un maſakee warbuht tad buhs bijuſchi wiſu maſakais no 5 — 10 mahrziņahm, — tad ſcheem 60 kartuſeļeem kopā waijadſeja eenemt wiſu maſ 1/8 daļu kubik-aſs leelu kaudſi. Waj nu ſchahdai kaudſei ari wagā buhtu bijuſi ruhme? Tad wehl: ja weens puhrs kartuſeļu ſwer 120 mahrziņu, zik puhru nu no ſchi weena kartuſeļa fehklas tad buhtu iſaudſis, kad 13+60 faſkaititu? Waj tas ir jele maſ tizams?! ш

Wiſjaunakahs ſinas.

Seemeļa telegr.-agentura.

Pehterburgā, 20. Septemberī. Wakar dſelſszeļu departamentā atklahja ſehdes ſewiſchka komiſija, kuŗai jarewidèrè tariſi pahr no Maſkawas uſ Rehwali, Rihgu, Leepaju un Pehterburgu ſuhtamahm prezehm.

Saratowā, 21. Septemberī. Uſ muiſchneezibas rehkinuma ſcheit atklahja penſiju un patwerſmi ſchihs kahrtas truhzigo peederigu behrneem.

Charkowā, 19. Septemberī. 180 ſtrahdneeku, kas apſlubdſeti, nemeeru dehļ Hughes fabrikā, nodoti Jekaterinoſlawas kara teeſai.

Pariſē, 2. Oktoberī (20. Septemberī). Pee meelaſta St. Etjenā kahds runatajs iſſazija wehleſchanos, ka Franzijai buhtu ſagahdajamas jaunas tirgus weetas Kreewijā.

Wehſtules un atbildes.

1. Atbilde Dadſim uſ wina eeſuhtijumu: „Iſ Leel-Eezawas“, „Latw. Awiſchu“ № 38. pret manu ſinojumu: Eezawas gada-kirgus, tahs paſchas lapas № 34. Minetā ſinojumā aprakſtiju Eezawas gada-kirgu, gan pawirſchu, bet pateeſigi, un man ne ſapni nenahza, ka es pee tam buhtu kaut ko pahrkatijees. Bet redſi, weens Dadſis eeſahk manu rakſtu kengat un nolikt pehdigā nowahrtā. Man newaijaga nekahdas aiſbildinaſchanahs, tapehz ka eſmu wiſpahrigi paſihſtams pateeſibas draugs, kura dabā ſtahw, labak zaur ihſtu pateeſibu dabut eenaidneekus, nekā zaur meleem un liſchkeſchanu draugus, atbalſtidamees uſ to, ka es jau 30 gadu no weetas awiſēs eſmu rakſtijis un man neweens wehl ne puſch'plehſta wahrdina nepateeſibas naw peerahdijis. Bet, Dadſcha dehļ, man jarunā, lai wina kaunais prahts ne-iſeetu beſ kauſchu fodibas. Uſ wiſeem apwainojumeem, ko tas man metis uſ kakla, atbildet, buhtu tik pat daudſ, kà ar knifſcheem kautees. Atbildeſchu tikai uſ diweem; tee ziti tad paſchi ſewi noteeſahs.

I. Eewehrodams, ka grahmatas tirgū maſ tika pirktas, es rakſtiju: „Eezawneeki, kà rahdahs, naw leeli grahmatu draugi“. Dadſis ſchos wahrdus pahrgroſa, tà rakſtidams: „—on.“ uſ kahdu ſewiſchku wihſi iſdibinajis, ka Eezawneeki naw grahmatu draugi. — To wahrdinu „leeli“ tas iſmetis no teikuma ahrā, lai iſnahktu, kà kad Eezawneeki nebuhtu nekahdi grahmatu draugi. Un ſcho ſawu iſſazijumu gribedams apſtiprinat, ſaka, ka mahzitajs Eezawneekus un apkahrtni apgahdajot ar dſeeſmu un ſprediku grahmatahm. Bihbeli tas nepeemin. Tahda leeziba ſpreeſch man taiſnibu; jo laudis, kam tik tahs diwas grahmatas mahjās, nepeeſkaita pee leeleem grahmatu draugeem. Leeli grahmatu draugi ir tee, kuŗeem daudſ un daſchadas grahmatas. Kad Dadſis tahlak ſaka, ka „punkteer- un kahrſchu likſchanas grahmatas pee Eezawneekeem wairs ne-eſot modè“, tad tas laikam ar to grib ſihmet, kà winu draudſiba uſ grahmatahm gahjuſi maſumā. Tà nu Dadſis, gribedams mani apwainot, ka es Eezawneekus neewajis par tahdeem, kas naw grahmatu draugi, pats to ir darijis. Es faziju: rahdahs, ka tee naw leeli grahmatu draugi un winſch nemahs peerahdit, ka tee ir maſi. Es Eezawneekus biju ſtahdijis grahmatneeku widejā ſchkirā, — winſch tos nolizis pehdejā.

II. Pahr Eezawas ſkolas namu es rakſtiju: „Saules puſe tam gluſchi akļa; tai naw nedſ durwju, nedſ logu; — faule, ehkā eeſpihdedama, uſtura wefelibu neween eedſihwotajeem, bet ari namam. — Dadſis uſ to rakſta: „Eewehlu „—on.“, mineto ſkolas namu apfkatit zitā laikā, un ne wis tad, kad tirgus, un eſmu pahrleezinats, ka winſch atradihs durwis un logus pee minetà nama peeteekoſchā ſkaitā. — Redſi, laſitaj, kà Dadſis wahrdus pahrgroſa; es runaju no faules puſes un winſch — no ſkaita. Un ko tas gan ar to grib apſihmet, ka tirgus laikā tam namam durwju un logu ſkaits eſot nepeeteekoſchs? Winſch tak negribehs eemelſt, ka Eezawneeki fawam ſkolas namam pa tirgus laiku durwis un logus aiſmuhrè? Es turos pee pateeſibas: Eezawas ſkolasnamam faules puſe no dſimuma ir akļa, un zaur to tam truhkſt ne ween wefelibas, bet ari pa dakai jaukumu ihpaſchibas, tapehz ka faules puſe ir ari muiſchas puſe. Winſch lepojahs, muiſchai muguru atgreeſis, un tamdehļ lihdſinajahs tahdam behrnam, kas, ar ſawu tehwu waj mahti runadams, ſkatahs ſahnus projam un neluhkojahs wis winu mihļajās aztinās.

Dadſim nepeeteek ar pateeſibas tumſinaſchanu, bet winſch top ari pahrdroſchi rupjſch; jo tas ſaka, ka es eſot to kropligo ſoſlenu iſperejis. Man gribetos ſinaht, kà gan wina launà mehle tad ſkanetu, kad es pahr to ſoſlenu peeſaukту leezineekus, ka es to ne wis iſperinajis, bet tikai gribejis pirkt, un winu pahr tahdu rupjibu ſaukту pee atbildibas?

Ar kahdu zeenibas ſkanu Dadſis mani uſrunajis, ar tahdu es tam atbildu. Buhtu to labpraht darijis ar ſmalkaku, bet rahdahs, ka Dadſis ſmalku walodu nefaprot. —on.

Redakzijas peeſihme: Ar ſcho pretrakſtu ſcho leetu turam par nobeigtu.

2. Fritz Skudre: Juhſu 20 rubļi, augkojotees, pawairojuſchees uſ 44 rubļ. 20 kap. Ja naudu gribejaht iſnemt, Jums uſ peeſuhtità papihra ar wahrda paraksſtu to waijadſeja peeſihmet. Tomehr ſchoreiſ zaur kafes waldibas laipnibu Juhs wiſu dabuſeet iſmakſatu un ſchinis deenās zaur paſtu peeſuhtitu.

3. A.: Suhtijumu preekſch grahmatu galda nodrukaſim nahkoſchā nummurā.

4. Kaln.: Drihſ.

Kreewu papihra naudas kurſs.

Berlinè, 3. Oktoberī (21. Septemberī).

100 rubļu ſelta naudā 330 Wahzu mahrkas jeb 110 Pruhſchu dahlderi.
100 „ papihra „ 205½ „ „ „ 68 1/12 „ „

„Latw. Awiſchu“ redaktors: **Th. Neander.**

Iſdewejs: Dr. A. Bielenſtein.

Дозволено цензурою. Рига, 21-го Сентября 1892 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawā.

S. Friedberg.

Saweem zeen. kundehm daru laipni ſinamu, ka ſawu **labibas, ſehklu** un **linu weikalu,** kas jau wairak gadu Snikes tilta galâ paſtahw, ſchogad leelakâ mehrâ eſmu paplaſchinajis un tamdehl zeen. kundehm laipni luhdſu, ar ſawahm prowehm mani Snikes krogâ apmeklet, kur katru deenu kantori eſmu runajams.

S. Friedberg.

Par eewehroſchanu. Saweem zeen. kundehm paſinoju, ka mani ſenakee uſpirzeji, Surinamers (ſaukts Zodek) un Blumbergs no mana weikala ir atlaiſti un preekſch manis nekahdas uſpirkſchanas ne-iſdara.

Wiſâs grahmatu bodês dabonamas:

Dſihwibas ſkola,
no O. Funke.
Makſà 20 kap.

Ehſtere Ahdams,
jeb **wehrdſiba Afrikâ.**
Makſà 15 kap.

Ewangeliuma Lutera tiziba
Deewa wahrda gaiſchumâ, apſtiprinata no O. Pancka, Meſchotnes dr. mahz.
Makſà 12 kap.

Brandwihnâ noſlihkſt wairak, nekà uhdenî.
Peezi ſtahſtini.
Makſà 10 kap.

Pahrdota top Jahniſchkes kirſpehlê, Schaulu aprinkî, pee Kurſemes robeſchas,

Podirwjanu muiſcha,

200 deſetinu leela. Klahtakas ſinas paſneedſ ihpaſchneeze **Я. Ф. Наргелло. Шавли, по Лепарской ул., д. Стониса.**

Lihku ſprediki
uſ behrehm laſami. Apgahdati no daſcheem Kurſemes mahzitajeem. (4. druka.) Ar Kriſtus bildi.
Makſà 60 kap.

Lutters,
no Dr. Kriſchjana Launiza.
Makſà 15 kap.

Mahju ſkolotajs,
jeb palihgs wezakeem pee kriſtigu behrnu audſinaſchanas. No O. Platſcha.
Makſà 50 kap.

Mahju ſwehtiba.
Makſà: I. 30 kap., II. 40 kap.

---

20 rubli
pateizibas algas

top ſoliti tam, kas ſkaidru ſinu war dot pahr Slehkas muiſchâ 4. Septemberî 1892. g. ſagtu ſirgu. Sirga ſihmes: tumſch ſukſis ar bleſi, 8—9 gadus wezs, plateem nageem, uſ labo azi balts plekitis. Slehkas muiſcha nonem paſtu no Kuldigas.

Sprediku grahmata
no Bankawa.
Makſà 1.20 kap.

Staigajeet gaiſmâ!
Runas pahr waijadſigakajeem dſihwes jautajumeem no Andreja Neekſtina.
Makſà 50 kap.

Deſinfekzijas lihdſekli,
kâ:
karbolſkahbe,
dſelſcha witriols,
kapara witriols,
klorkalkis,
dabonami pee
K. Heilsberga,
Jelgawâ, pee tirgus.

Nupat tika gatawa pee J. F. Steffenhagen un dehla Jelgawâ un dabonama wiſâs grahmatu bodês:

Mahju laime,

jeb:
Apzerejumi par winas dibinaſchanu un uſtureſchanu tahdeem, kas to ſew wehlahs.
Sarakſtijis **O. Platſchs.**
Makſà 20 kap.

Kakâo miſas,
uhdenî nowahritas, pehz iſkahſtas un ſchkidrums ar peenu waj kreimu un zukuru ſataiſits, ir weſeligs un lehts dſehreens. Schihs miſas par lehtu makſu dabonamas katrâ materialpretſchu weikalâ un pee **H. Schablowska** kga, Jelgawâ, apakſch Kolonadeem. [155]

Wiſuwarenà ehnâ.
Latwiſki no Schwanberga.
Makſà 15 kap.

Araja Jantſcha runas,
C. H. Sperdſchena, latwiſki no O. Pancka.
Makſà 20 kap.

Rihgâ, Skahrnu eelâ № 18.

Th. F. Gorges paſihſtamâ deſu fabrikâ top pirktas tiklab rudenî, kà ſeemâ **par wiſaugſtako zenu**

nokautas ſoſis,

kas labi barotas, ſkaidri tihritas, un kas ſwer wismaſakais 10 mahrzinas.

Th. F. Gorges,
agrak Kahrlis Neuberts,
Rihgâ, Skahrnu eelâ № 18.

☞ Top luhgts, eewehrot pareiſo adreſi.

Weikala pahrzelſchana.

Augſti zeenijamai publikai un it ſewiſchki ſaweem godajameem pirzejeem it laipni paſinoju, ka ſawu

tehjas, auglu un kolonialpretſchu pahrdotawu,
ſaweenotu ar
Kreewijas un ahrſemju wihnu, ſchehlkinu u. likeeru

u. t. t. **lehgeri** no tahs paſchas mahjas pagraba **eſmu pahrzehlis apakſchejâ tahſchâ.** — Luhdſu, man lihdſ ſchim dahwato labwehlibu un uſtizibu ari jaunajâ weetâ ne-atraut. [330]

Ar augſtzeenibu
A. Loginow's,
Jelgawâ, Katoļu eelâ № 2.

Paſta eelâ № 31. **H. Eplèe,** Paſta eelâ № 31.
galdneeku meiſteris Jelgawâ.

Wisleelaka ſahrku magaſina.

Kà leela koku materiala lehgera ihpaſchneekam, man eeſpehjams, iſ mana **ſahrku lehgera ſahrkus nepahrſpehjot lehti pahrdot.** — Turu uſ lehgera **gatawus weenkahrſchus, lakeeretus, apwilktus** un **bagatigi greſnotus ſahrkus** wiſâs krahſâs, kà ari poleeretus no **oſola, oſcha** un **preedes koka,** ar metala oderi. Galwoju par glihtu un ſtipru darbu. — Apſtellejumi zaur wehſtulehm waj telegramahm, mehru uſdodot, top kahrtigi iſpilditi. Lihdſ ar ſahrkeem es ari turu wiſu waijadſigo **materialu** preekſch ſahrku iſgreſnoſchanas, kà ari wiſu, kas waijadſigs, **preekſch lihku apgehrba.**

NB. Turu ari uſ lehgera **gatawas iſtabas leetas,** ari polſteretas, leelâ iſwehlê un katrâ waijadſibâ, kà ari preekſch galdneekeem, no wiſadeem eekſch- un ahrſemes kokeem, **fineeres** un **kokus.**

Pehterburgas-Aſowas komerzbanka

Pehterburgâ
man uſdewuſi **pahrdot**

prehmiju aiſleenas loſes
pret nomakſaſchanu pa dalahm.

Pahrdoſchana ir no waldiſchanas atwehleta.

Ari apnemos **apdroſchinaſchanas** pret prehmiju galigu iſloſeſchanu.

Ihpaſchi wehl peeminu, ka prehmiju loſchu pirzejeem, lihdſ tee pirmo eemakſaſchanu iſdarijuſchi, tuhlit teeſibas teek dotas uſ to loſchu winneſteem, kuras wini pirkuſchi.

Otto Weſtermann's,
agents preekſch Jelgawas,
Jelgawâ, Paleijas eelâ № 16.

Wiſâs grahmatu pahrdotawâs dabonams:

Palihgs jaunam Latwju ſaldatam
preekſch kara deenaſta eemahziſchanahs.

Pehz mahzibu preekſchmetu pahrſkata, kas jaſin katram kahjneeku ſaldatam (Wiſaugſtakâ pawehle pahr kara pahrwaldi no Dezembera m. 11. d. 1880. g. № 335), ar latwiſku tulkojumu ſaſtahdijis **Jahnis Buſch,** 114. Nowotorſchſku kahjneeku pulka porutſchiks.

Ar 53 ſihmejumeem tekſtâ.
Makſà **50** kap.

Grahmatas noluhks ir, palihdſet Latwju ſaldatam, kamehr tas wehl naw eemahzijees Kreewu walodu, eeguht wiswaijadſigakahs deeneſta ſinaſchanas un atweeglina tam tamdehl Kreewu walodas eemahziſchanos. Preekſchmeti ſakahrtoti jautajeenôs un atbildês, pirmâ puslapas pahrdalijumâ kreewiſki, otrâ — latwiſkâ tulkojumâ. Pehz ſchahdas kahrtibas Latwju ſaldats war, no pirmahs deenas ſahkot, mahzitees deeneſta ſinaſchanas beſ zita palihdſibas. Ja wehl newar ſalaſit un ſapraſt Kreewu puſi, tad tomehr wehl atleek latwiſkâ, pehz kuras winſch war ſewim ſaſtahdit pilnigu eeſkatu no ſawas jaunahs dſihwes.

Tà tad tagad iſ kuram katram ir eeſpehjams, jau preekſchlaik' uſ deeneſtu ſagatawotees un tahdâ wihſê mahziſchanahs gruhtumus it weegli pahrwaret. — Katrâ deeneſta brihdî buhs ſchi grahmata Latwju ſaldatam mihlſch un uſtizams draugs.

No 1. Septembera mana
deſu pahrdotawa
atronahs [319]
Leelajâ eelâ № 3.
A. Stengel.

Wiſulabakais un tihrs [314]
zukura ſihrups
ir atkal dabonams par mehrenu zenu pee
A. Loginowa,
Katoļu un Leelahs eelas ſtuhrî № 2.

C. Haacka
buhwmaterialu pahrdotawa,

pee Eſara wahrteem, Jelgawâ,
peedahwâ
koaku ogles, kaleju ogles, maſchinu ogles, zementu, gipſt, granti, kalkus, mahla truhbas, dakſtinus, needras, ſkalus,
muhra keegelus, } daſchadâs ſortês.
Anglu keegelus, }

Sludinajumus
nem preti preekſch wiſeem Latweeſchu un Wahzu laikrakſteem un tos kahrtigi un ihſâ laikâ apgahdâ ſludinajumu ekſpediʒija Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 10.

Muhſu apgahdibâ nupat kà iſnahza un ir wiſâs labakâs grahmatu pahrdotawâs dabujama:

Deewa walſtibas
wehſture

no paſaules eeſahkuma lihdſ apuſtuļu nahwei.
Pehz ſwehteem rakſteem atſtahſtita un iſſkaidrota no
P. Paukſchena,
mahzitaja un tizibas mahzibas ſkolotaja Rihgâ. [335]
Makſà 90 kap.
Sieslacka drukatawa, Jelgawâ.

Muhſu apgahdibâ nupat kà iſnahza un ir wiſâs labakâs grahmatu pahrdotawâs dabujams:

Rakſtu krahjums

iſdots no Rihgas Latweeſchu Beedribas Sinibu Komiſijas.
7. krahjums.
Makſà 1 rubli.
Sieslacka drukatawa, Jelgawâ.

Marmora, granita un **tſchuguna kapu kruſtus,** kà ari **akmena kruſtu pamatus** pahrdod wislehtaki
M. Brauers,
Jelgawâ, Katoļu eelâ № 27. [167]

Baltijas domenu walde iſſino, ka no jauna galigi wairakſoliſchanâ iſnomahs apakſchâ minetos Krona obroka gabalus ſchahdâs deenâs:

№ pehz kahrtas	Obroka gabalu noſaukumi.	Semes: Mahjas weetas un aramahs (Deſetinas)	Semes: Plawas (Deſetinas)	Semes: Ganibas (Deſetinas)	Summa, no kuras eeſahkſees ſoliſchana. Rbl.	K.	Aptakſetâ ehku wehrtiba. Rbl.	K.	Uſ zik gadeem.	Kur un kad noturehs torgus.
	Laukſaimneezibas nodalâ: **Dobeles aprinki:** No 1. Janwara 1893. gada:									
1	Auzumuiſchas uhdens dſirnawas	9,64	1,72	5,72	2102	—	6780	—	24	Domenu waldê, 13. Okt. 1892. g.
2	Wirzawas „Smilſchu" krogs	4,44	2,07	3,26	190	—	1550	—	12	Wirzaw. pag. waldê, 8. Oktb. 1892.
3	Wirzawas „Rudſu" krogs	4,95	0,03	—	200	—	2900	—	12	
4	Jaun-Swirlaukas „Jatſchunu" krogs	16,19	3,31	0,73	500	—	1600	—	6	Jaun-Swirlaukas pag. waldê.
	No 23. Aprila 1893. gada:									
5	Dobeles (Amt) ſemes gab. ſem № XVII.	6,23	0,15	—	15	25	—	—	12	Dobeles pag. waldê, 12. Oktob. 1892. g.
6	Atdalits ſemes gab. no Dobeles	30,08			130	95	—	—	6	
	Bauſkas aprinki: No 1. Janwara 1893. gada:									
7	Brigumuiſchas „Titeru" krogs	3,18	3,86	5,96	251	—	1300	—	12	Bahrbeles pag. waldê, 6. Oktob. 1892. g.
8	Brigumuiſchas „Schagaru" krogs	2,52	0,67	4,35	151	—	700	—	12	
	No 23. Aprila 1893. gada:									
9	No Baldones atdalits ſemes gab. „Balken"	2,34	1,95	3,52	40	—	450	—	3	Baldones pag. waldê, 9. Oktob. 1892. g.
	Kuldigas aprinki: No 1. Janwara 1893. gada:									
10	Leel-Zeezeres „Altenu" krogs	1,15	0,35	0,33	75	—	400	—	18	Leel-Zeezeres pag. waldê, 7. Oktob. 1892. g.
	Aiſputes aprinki: No 23. Aprila 1893. gada:									
11	Aiſputes kloſt. ſemes gabals	0,68	—	—	20	—	—	—	24	Aiſputes kloſtera pagaſta waldê, 15. Oktob. 1892. g.
	Wentspils aprinki:									
12	Wentspils „Pils-Freiheit" ſaknu dahrſa gab.	0,17	—	—	9	05	—	—	3	Sarkanmuiſchas pagſta waldê, 19. Oktob. 1892. g.
	Meſchkunga pahrwaldibas nodalâ: No 1. Janwara 1893. gada:									
13	„Tiltakalna" krogs I. Jelg. meſchkunga nod.	3,54			50	—	450	—	12	Greenwaldes pag. waldê, 19. Oktb. 1892. g.
14	„Tiltakalna" ſem. gab. II. Jelg. meſchk. n.	4,09	2,09	2,56	35	—	—	—	12	
15	„Wawares" eſars, Tauerkalnes meſchk. nod.	uhdens 17,83	—	—	3	—	—	—	12	Tauerkalnes pag. w., 16. Oktb. 1892.
16	„Buſchen" eſars, Wentspils meſchkunga n.	30440	—	—	60	—	—	—	12	Sarkanmuiſchas p. w., 19. Okt. 1892.
17	„Weeſit" eſars, Elkſchnu meſchkunga nodalâ	10708	—	—	14	—	—	—	12	Elkſchnu pag. waldê, 20. Oktob. 1892. g.
18	„Preekulan" eſars, „ „	19,75	—	—	7	—	—	—	12	
19	„Leepenes" plawa pee Peenawas, Tukuma meſchkunga nod.	—	1,34	—	2	—	—	—	12	Slampes pag. w., 21. Oktb. 1892. g.
20	„Oglu zeplis", Slotâ, Tukuma meſchk. n.	1537½	—	13,79	189	—	290	—	18	Dignajas pag. w., 23. Oktb. 1892. g.
21	Tauerkalnes „Reijena" krogs	1,29	0,21	—	100	—	—	—	18	Tauerkalnes p. w., 16. Oktb. 1892. g.

1) Torga dalibneekeem waijaga perſonigi, waj ari zaur ſaweem pilnwarneekeem, ne wehlaku, nekà pulkſt. 11os puſd., noteiktâ torga deenâ, peeneſt waijadſigo ſalogu un kahrtas apleezibu. Salogs preekſch obroka gabaleem laukſaimneezibas nodalâ waijadſigs apmehram 1 gada rentes makſas un 1/3 daļu no takſetu ehku wehrtibas.
2) Beſ mutiga torga peelaiſch ari ſolijumus ſlehgtôs kuwerôs, kuri ſa-eetahs ar noſazijumeem, kahdi noteikti (ст. 144 и 145 т. X ч. I полож. о каз. подряд. и поставк., изд. 1887 г.).
3) Sihkus arendu noſazijumus un obroka gabalu aprakſtus war eepreekſch dabut eeſkatit domenu waldê, Rihgâ, pee weetejeem meſchkungeem un tanîs weetâs, kurâs torgus noturehs.
4) Kà ſalogu peenem, beſ ſkaidras naudas, ari wehrtpapihrus: Walſts, nominalâ wehrtibâ; beedribu, lauku un kaſes biletes, pehz kurſa, ſewiſchki preekſch tam noſpreeſtus. Wehrtpapihrus ar eepreekſch nogreeſteem kuponeem kà ſalogu nepeenem.
5) Schihdi pee torgeem netop peelaiſti, nedſ kà arendatori, nedſ ari kà to pilnwarneeki. [340]

Rihgâ, 27. Auguſtâ 1892. „K. G. A."

Friſchas
Krona
Skotu ſilkes,
pirmo ſorti
maſchinu ellu,
dubult'tihritu
petroleju,
labako
ratu ſmehri
pahrdod
K. Heilsbergs,
Jelgawâ, pee tirgus.

Buhwes platſchi Leepajâ.

Uſ jau daudſ apbuhwetâ un brangâ weetâ eſoſchâ aploka, preti Bekera drahſchu fabrikai, tuwu Behrendta twaika dſirnawahm un Struppa maſchinu fabrikai, un ne tahļu no bahnuſcha un dſelſszeļa ſchkuhneem un dſelſszeļa darbnizahm, ir dabujami wehl **labi buhwplatſchi** ar **brangeem** makſajumu nolihgumeem un **maſu gada-nomakſu.** Tuwakas ſinas dabujamas Leepajâ, dſelſu un tehrauda pretſchu weikalâ, pee [233]
Sakowska.

Wiſâs grahmatu bodês dabonamas:

Pawahru
grahmata,

pehz iſmehginajumeem ſaſtahdita
no kahda teizama pawahra.
Zetorta druka.
Makſà **glihtâ, ſtiprâ** wahkâ eeſeeta **1** rub.

Zeļa maiſe
no ſwehta Deewa wahrda
kriſtigeem ſaldateem apgahdata un paſneegta no
Latweeſchu draugu beedribas.
Makſà 30 kap.

Labibas- un pretſchu-tirgus.

Jelgawâ, 22. Septemberî.

1 puhru kweeſchu	3 rubl.	25 kap.	lihdſ	3 rubl.	75 kap.
1 „ rudſu	2 „	75 „	„	3 „	25 „
1 „ meeſchu	1 „	80 „	„	1 „	90 „
1 „ putraimu	3 „	20 „	„	3 „	40 „
1 „ auſu	1 „	40 „	„	1 „	70 „
1 „ ſirnu	3 „	— „	„	4 „	— „
1 „ kartuſeļu	— „	80 „	„	1 „	— „
1 birkawu ſeena	3 „	— „	„	3 „	50 „
1 podu ſweeſta	6 „	— „	„	6 „	50 „
1 birkawu baltahs ſahls	3 „	— „	„	3 „	20 „
1 „ ſarkanahs ſahls	3 „	— „	„	3 „	20 „
1 muzu ſilku	14 „	— „	„	20 „	— „
1 birkawu linu (krona)	35 „	— „	„	36 „	— „
1 „ „ (brahka)	25 „	— „	„	30 „	— „
1 muzu linſehklu	8 „	— „	„	9 „	— „
1 aſi behrſu malkas (7 pehd.)	16 „	— „	„	18 „	— „
1 „ egļu malkas (7 pehd.)	11 „	— „	„	12 „	— „

Birſchas ſinas.

Leepajâ, 22. Septemberî 1892.

Rudſi: 120 mahrz., Hollandijas, 97½ kap. par pudu.
Auſas: Balt'auſas, laba preze, 85—86 kap. par. pudu.
Meln'auſas: laba preze, 78 kap. par pudu; zaurmehra zena 77 kap. par pudu.
Meeſchi: laba preze, 70—72 kap. par pudu.
Ehdamà meeſchi: 65—67 kap. par pudu.
Linſehklas: Leiſchu, 1.40 kap. par 7 mehreem, un ſtepju 1.44 kap. par 7 mehreem.
Griki: 87—88 kap. par pudu.
Ehdamà ſirni: 80—82 kap. par pudu.

Wehrtpapihru kurſi.

Pehterburgâ, 22. Septemberî.

	Pirzeji	Pahrdeweji
II. auſtrum. aiſleen.	102½	102⅞
III. auſtrum. aiſleen.	104¾	105⅛
4% eekſchſem. aiſl.	95	95⅜
I. prehmiju bil.	236	237
II. „ „	217	217¾
III. „ „	190½	192
6% Charkow. kihlu-gr.	102	102¾
5% „ „	100¾	101⅛
6% Wilnas „	101¾	102¼
5% „ „	100⅛	100½
5% Kurſemes kihlu-gr.	101	—
4½% Kurſem. kihlu gr.	99	99½
1 imperials	—	—
1 puſimperials	7.90	7.92

Печатать разрѣшается. Полицiймейстеръ Баронъ Роппъ.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tê klaht peelikums.)

Semkopiba un saimneeziba.*)

Pakaldrukaschana aisleegta.

Pahr peena lopu kopschanu.

Naw noleedsams, ka beidsamajôs gadôs ar semkopibu, zik tahl' tas sihmejahs uf labibas audsefchanu, ari muhfu masajâs saimneezibâs deewsgan labi gahjis uf preekfchu, lai gan ari schai sinâ daschi truhkumi wehl ja-atbihda pee malas, eekams lopkopibâ, ihpaschi peena lopu kopschanâ, kâ ari ehdamâ audsefchanâ, kas ar to stahw tuwâ sakarâ, un tapat ari plawu pahrlaboschanâ wiswairakâs saimneezibâs ir un atleek wehl daudf ko wehletees. Schoreif runafim tikai pahr to, kas wifu pirms peena lopu kopschanâ ja-eewehro, un tad wehlaku nahkfim atpakaf uf ehdamâ kopschanas pawairoschanu laukâ un uf plawu pahrlaboschanu, — scho druwas nodalu, kura loti daudsâs saimneezibâs teek tureta kâ pabehrnis. Semkopis, ja lopkopiba to saimneezibâ nepabalsta, tadschu neteek labi uf preekfchu.

Pirmais pamata-nosazijums peena lopu kopschanâ un peena lopu tureschanâ skan schahdi: Waijaga israudsitees tikai tahdus peena lopus, kuri labi istura jeb paneſs weetejo gaisu, weetejo semes buhschanu, usturu un wisu to, kas stahw ihpaschâ sakarâ ar semkopja pascha saimneezibu, jeb, ziteem wahrdeem sakot, waijaga israudsitees to lopu sugu, kura apsola wisleelako skaidro eenehmumu. Schis pamata-nosazijums, zik tahl' tas sihmejahs uf gaisu, semi, ehdamo un ganibahm, it ihpaschi tad ir no swara, kad grib eegahdatees sweschas lopu sugas wisu weselu waiflu, pee kam, sinams, waijaga daudf naudas. Bet ari tajâ gadijumâ jarihkojahs pehz schi pamata-nosazijuma, kad masgruntneeks sawus peena lopus grib iskopt un pahrlabot zaur sweschas sugas bulli. Peena lopus waijadsetu katram masgruntneekam pascham audsinat un ne wis pirkt, tamdehl ka winsch, tos pehrkot, tikai reti to panahk, ko grib un wehlejahs, — ihpaschi zaur to, ka, masakais tirgû pehrkot, dabon tikai tahdus lopus, kuri wehlaku dod mas peena, waj ari tahdu, kas ir loti plahns jeb wahjsch. Neweens semkopis tadschu nepahrdod pateesi labus lopus, masakais gowis waj gotenes nè; labako katrs patura tadschu preekfch sawas pascha saimneezibas.

Masajâs saimneezibâs jau wiswairak jaraugahs tikai uf to, ka weenkahrschâ semes fuga teek pahrlabota, un tahs starpâ atrodahs ari pee mums itin labi lopi, kuri dod daudf un itin labu peenu, un kas scho ihpaschibu ari pahrwed uf saweem pehznahzejeem. Kas tad gotenes no tahdahm wislabakahm peena gowim israugahs preekfch wehlakas waiflas, un tikai waiflas bulli pehrk no sweschas, labas peena lopu fugas, kura tiklab zaur peena doschanu, kâ ari zaur labeem meesas panteem israhdahs par teizamu, tas ari, schahdi rihkojotees, sawus peena lopus abejadâ sinâ pahrlabos un padarihs labakus. Wislabakos bullenus war jau weeglaki dabut, nekâ labas gotenes, tamdehl ka tahs, kâ jau minets, katrs semkopis patura pats preekfch sawa lopu pulka.

Kas sihmejahs uf lopu leelumu, proti waj teem jabuht leeleem, waj maseem, pahr to jau ir daudf rakstits, bet ne wis, kas noderetu ikweenai saimneezibai. Pehz muhfu domahm, peena lopu leelums naw no tahda swara, kâ to mehds domat. Wispahrigi nemot, leelahs, smagahs lopu fugas ir isslepuschas baribas sinâ un isschkehrdigas, un dod, samehrâ ar meesas smagumu, masak peena, nekâ masakahs, weeglakahs lopu fugas, un tamdehl tahs ir labaki peena lopi, nekâ leelo fugu gowis, — masakais preekfch scheijenes masajahm saimneezibahm. Preekfch schihm wislabaki noder Angleru suga; wina ir peeteezigaka tiklab ehdamâ, kâ ari ganibu sinâ, lai gan ari no schihs fugas gowim leeli peena eenehmumi tikai tad dabonami, kad tahm netruhkst laba ehdamâ. Tikai tur, kur buhtu loti daudf ehdamâ un wislabakahs ganibas, leelas lopu fugas eegahdaschana ari preekfch masgruntneekeem noderetu un atmestu labu peknu.

Pirmajam pamata-nosazijumam peena lopu kopschanas sinâ peefleenahs wehl otrs tuwu klaht, proti waijaga eewehrot indiwidualiteti t. i. katra lopa sewischkahs ihpaschibas un spehjibas ganamâ pulkâ, tamdehl ka wislabakajâs peena lopu fugâs wisi lopi naw weenlihdf labi, pat nei ahrigâs, redsamâs sihmês un formâs, un wehl daudf masak eekschkigâs, neredsamâs ihpaschibâs. Lopu organisms ir abejadâ sinâ loti lehti isglihtojams, tiklab tai noluhkâ, winu eeradinat pee klimata jeb gaisa, semes un ustura, kâ ari zilweka audsefchanas mahkslas sinâ. Zaur scho abu peepalihdsibu war wisleelakahs pahrgrosibas tikt safneegtas. To peerahda daudsahs, sawâ starpâ tik daschadahs lopu fugas, ihpaschi tahs, kuras raditas zaur zilweka mahkslu, un kuras daudsreis zehluschahs no weena weeniga laba lopa slawenas ihpaschibas. Wisâs leelakâs un masakâs lopu fugâs, ari weenkahrschajâ semes fugâ, atrod lopus, kuri sawas ihpaschahs meesu formas, par peemehru labu baroschanos, kâ ari sawas eekschkigahs ihpaschibas daudf peena doschanas sinâ pahrwed uf saweem pehznahzejeem. Atteezotees uf scho peedsihwojumu, ari katrs masgruntneeks, kad sawus lopus sapratigi audsina, arweenu to labako no wislabakâ iswehledamees, war ar laiku ee-audset loti labus peena lopus.

Tà ka nu lopu individualitetes eewehroschana, ihpaschi pee peena lopu audseschanas, ir no wisleelakà swara, tad gribam schè peeminet tahs sihmes, no kurahm war pasiht labas peena gowis.

Wispahrigi nemot, labai peena gowij waijaga issatitees weselai un jautrai; pakalschgalam waijaga buht platakam; wehderam waijaga wairak nokaratees, nekà buht apakam, un newaijaga buht tahdam, kas drihsi top trekns; treknas gowis ir arweenu sliktas peena dewejas. No ihpascha swara ir kruhtis; schihs ihpaschi loti daudf pabalsta meesas augschanu un peena radischanas organu labu attihstischanos. Meesas un tesmins pee lopeem ar platahm kruhtim attihstahs daudf labaki; tahdi lopi barojahs ari labaki wisleelakajâ peena doschanas laikâ, dod wairak un labaku peenu un top masak slimi, nekà lopi ar schaurahm kruhtim, kuri tamdehl nebuhtu wis paturami preekfch slaukschanas. Ari astes issatâs ir deewsgan drosha sihme no tam, waj gows ir laba peeniza. Kad par peemehru aste augschgalâ ir loti stipra un resna un sneedsahs tikai drusku pahri zeka lozeklim, tad no tahda astes issatata arweenu noprotams, ka gows ir slikta peena deweja. Turpreti kad aste jau no pascha augschgala ir teewa un sneedsahs labu gabalu pahri zeka lozeklim, tad no tam noredsams, ka ta buhs laba peeniza. Galwai waijaga buht weeglai, kaklam teewam, ahdai lokanai un spalwai mihkstai un smalkai, — mugurai taisnai un pakalsch galâ platai; kahjahm jastahw plati weenai no otras; tesminam jabuht platam, ne wis gatigam, ar smalku. sihdweidigu spalwu ap-auguscham, un pupeem pehz eespehjas leeleem.

Kas sihmejahs uf peena dsihslahm, kuras, arweenu no tesmina sahkotees, diwôs galwenôs sarôs uf abahm wehdera pusehm istek, tad wehrojams, ka gows buhs laba peena deweja, jo wairak redsami, pilnigaki un tschuhskai lihdsigi schihs peena dsihslas pazekahs, jo tahkaku pee wehdera issteepjahs un jo leelaks ir zaurums, proti tà sauktà peena bedrite (ihpaschi kreisajâ pusê), kurâ peena dsihslas wehderâ eetek. Beidsot redsams no tam, ka gows ir laba peeniza, kad winai ir teewi, kahrtigi stahwoschi, smalki ragi; jo resnaki attihstijuschees ragi, jo masak gows mehds dot peena.

Tahs ir tahs swarigakahs sihmes, — no kurahm war pasiht labas peena gowis; daschas no tahm, ihpaschi platas kruhtis, plata, taisna mugura un laba kahju tureschana, parahdahs jau pee tekeem.

*) Schihs nodalas apgahdatajs ir bijuschais Wez-Sahtes semkopibas skolas direktors jeb preekschneeks, Sintenis'a kgs, kas tagad dsihwo **Rihgâ, Teelajâ Krehninu eelâ Nr. 13.** Tamdehl tee, kas semkopibas leetâs wehlahs padomus un atbildes dabut zaur muhsu laikrakstu, sawas wehstules war Sintenis'a kgam sem minetahs adreses taisni peesuhtit; tad buhs masak uskaweschanahs. Jautaschanas un padoma prasischanas, ja tahs ir prahtigas, arweenu pehz eespehjas schini lapâ tiks eewehrotas un atbildes ar ihseem wahrdeem pasneegtas.

Jautajumi un atbildes.

1. J. L. eekſch N.: Juhs mums rakſteet:

1) Lasiju „Latw. Awisês", ka wisas sehnes, kurahm, pahrgreeschot, istek peeniga sula, esot giftigas. Mans tehws turpreti man masam, sehnes lasot, mahzija, ka labas sehnes warot pasiht no tam, kad tahm, nogreeschot, tekot peens, kurpreti sunu sehnehm nekad. Mehs un daudf siti ehdam peenigas sehnes, kâ alkſnenes jeb silenes, pelekahs krembles u. z., bes ka no jebkahdas gifts ko sinatum. Ari salasischana noteek gandrihs weenigi leetus laikâ, tamdehl ka tad wairak wakas, un ari sehnes, nupat kâ no semes islihdufchas, ir jaunas un tihras. Sehnes eetaisa pee mums schahdi: Istihritas, tahs teek wahritas, pehz tam wairak deenu mehrzetas uhdeni, arweenu netihro uhdeni noleijot un tihru ufleijot, tad traukâ eesahlitas un pehz tam nemtas ehschanai.

2) Gribetu sawâ stalli, waj wina tuwumâ eerihkot strutu aku, bet nesinu, kâ to isdarit. Kopju stuhriti semes, un esmu ari dahrskopis; tapehz man strutas buhtu ne ween derigas, bet pat nepeezeeschami waijadsigas. Mana stalla eemihtneeki ir 4 gowis un 2 sirgi. — Tad nu luhdsu: Kà tahda strutu (wirzas) aka buhtu eerihkojama? Manâ aptuweenê nekur tahdas naw, no ka paraugu waretu nemtees, un tamdehl luhdsu, jo plaschi aprakstit, lai es to waretu labi sapraſt. Gribetu aku wisweenkahrschaki eerihkot; jo stalli pehz masgadeem buhs jabuhwè jauni, kur tad ari aku waretu jaunu un labaku eetaisit.

Atbilde:

ad 1. Ko ne sen atpakaf sazijuschi pahr sehnehm kà ustura lihdsekli, ir atgadijumi, kuri zaur peedsihwojumeem tikuschi eewehroti. Wahrds: peenigs schkidrums — Juhs tahdâ sinâ maldinajis, ka ar scho wahrdu tikai gaischa, gkotaina sula tikusi nosaukta, kuru giftigas sehnes isgaro jeb isswihst un tad loti drihs pahrmaina sawu krahsu. Bet it droschi to issinafeet, kad, sehnes wahrot, peelikfeet tahm sihpolu klaht, un kad schis patura sawu dabigo, gaischo krahsu. Turpreti kad sihpols eekschâ top silš waj peleks, tad spreeschams, ka sehnes ir giftigas.

ad 2. Juhs pareisi rihkojatees, nowehrsdami strutu jeb wirzas saudejumus. Wirzâ atrodahs mehslu wehrtigakahs dalas, ihpaschi leeli daudsumi flahpekla un kalija, un proti wiss, ko wina satura, atrodahs loti weegli kuhstoschâ buhschanâ, zaur ko saudejumi war buht loti eewehrojami jeb leeli. Ihsti zaur wirzu pasuhd saimneezibâ daudsâs reisâs wiswehrtigakahs mehslu sastahwa dalas. Saudejumi eeronahs zaur to, ka wirza eesuhzahs stalla klonâ, kâ ari zaur to, ka wina notek is stalla mehsleem, un ka amonijaks no tahs isgaro, kuram schim wisam waijaga stahtees zetâ, lai nowehrstu saudejumus.

Wisu pirms jagahdâ par to, ka stalla klons, beesi isbrugejot, tà teek eerihkots, ka tas slapjumu nelaisch zauri, ka lai wismasakà wirzas lahsite ne-atrod zita nekahda zeka, kur notezet, nekà tikai ween to, kas nowada wirzas bedrè.

Saimneezibâs, kuràs tikai mas lopu teek turets, un kur wirza beeschi teek issmelta is bedres, wairakâs reisâs peetiktu ar to, kad stalli, waj ahrpus stalla eeraktu semè zeetu petrolejas wahti; bet kur leelaki daudsumi wirzas sakrahjahs, tur speedigi waijadsigs, eerihkot pehz eespehjas zeetu wirzas bedri. Wislabaki to eetaisa, issmuhrejot ar dedsinateem keegeleem un schkirbas aistraipot eekſch- un ahrpusê ar zementu. Pilnigi zeeta top wirzas bedre, kad klonam apakschâ paleek mahlus, un wehlaku ari ais keegeku muhra tos sastampâ. Katrs ruhpests, kuru schai sinâ isleetâ, atmakfajahs bagatigi. Us katra leellopa, gows waj sirga, rehkina bedrè ruhmes preekſch 100 stopeem wirzas.

Wirzas daku, kuru ne-isleetà stalli preekſch mehslu saglapinaschanas, wislabaki isbruhkè us komposta kaudses preekſch plawu wehlakas mehsloschanas.

Beidsot, lai zaur wirzas ruhgschanu ne-cerastos nekahds flahpekla saudejums zaur isgaroschanu, eewehlams, ik nedelas, masakais weenreis, 2 mahrzinas fehrkahbes sajaukt ar wirzu, un bedri aisklaht ar zeetu wahku.

Sintenis.

„Nu," es faziju, „bihbele jau ir wisu grahmatu grahmata, — ar to pilnigi peetiks."

Indrikis parakņajahs pa skapi un tad isgahja kuknâ. Tur bija atkal bahrschanahs dsirdama.

Kad Indrikis no kuknas eenahza, wina waigs bija nofarzis, un rokâ tas tureja swehtos rakstus.

„Pat bihbeli wina grib man atnemt!" winsch pukajahs. „Muhfu wezo dsimtas peederumu!"

„To wina nedrihkst," es atteizu; „tai ir japaleek juhfu, ja tehws testamentâ to naw it sewischki minejis, ka tai japeeder winai."

Indrikis usnesa swarigo grahmatu man papreekschu augsch'istabinâ, kurâ preekſch manis bija ustaista glihta gulta, nowehleja man labu nakti un tad atstahja mani weenu. Tè es nu fehdeju weentulis un klausijos, kà negais pa ahru plosijahs un wehtra lausahs gar mahjinas pakschkeem. Bet istabinâ pee lampas sposchuma bija it patikami, un wehl patikamaki laistijahs glahsê dsihdrais dsehreens. Es panehmu bihbeli, — kuru nodalu lai nu lasitu? Lai nejauschiba isschkir, es domaju, pazehlu grahmatu uf muguru, fasitu kopâ un kahwu, lai nu pati atschkirahs. Atwehrahs „Sogu grahmata". Es mehginaju wehl reis. Atkal „Sogu grahmata". Sahku lasit. Es lasiju, kà Kananeeschu kara wadonis Sifera no Baraka kluwa uswarets un dsenats, — bet ehrmigi, kad bija jasahk lasit uf otro lapu, tad tur jau stahweja pahr Gideonu, Midijaneeschu uswaretaju. Tè waijadseja truhkt kahdai waj wairakahm lapahm. Apskatijos lapu nummurus — pareisi, pirmai lapai bija 294 nummurs un otrai tuhlit jau 299. Tad nu gan nebija ko brihnitees, kalab grahmata arweenu schajâ weetâ usschkihrahs. Es apskatijos wisu wehl labaki un atradu, ka truhkstoschahs lapas ar afu nasi bija isgreestas. Greeschana bija isdarita loti glihti, bet tadschu ne wis loti apdomigi; jo ari zitas lapas bija wehl schur un tur eebojatas. Issskatijahs itin tà, kà kad greesums nule kà buhtu isdarits. Kas to gan wareja buht padarijis, un kamdehl? Tai nodomâ, rihk' pahr to pee Indrika apwaizatees, es dewos gultâ un aismigu.

Kad rihtâ agri usmodos, tad dabuju tik-ko apgehrbtees, kad isdsirdu ratus rihbam, un pee loga peegahjis, eeraudsiju, jau dakteri kahpjam ahrâ no rateem. Schigli noschahwos lejâ un atraidiju, smaididams, wina aisbildinaschanos, ka wakar mani atstahjis. Pirms mehs schkihrameeš, es panehmu Peterſenu pee rokas un apwaizajos pahr bihbeles truhkstoschajahm lapahm. Winsch islikahs loti pahrsteigts. „Bihbele fagraisita?!" winsch dusmigi eesauzahs, „to wareja tikai Madscha isdarit! Manâ rokâ ta grahmata sen naw bijusi, bet tehwam ta bija dahrgs swehtums. Senak winsch lasija tajâ pats katru wakaru; bet kamehr azis tam bija tapuschas wahjakas, Madschai no tahs bija winam jalasa preekschâ. — Bet Madscha — ak tu pagans!"

Es raudsiju winu apklusinat un luhdsu, lai Madschai pahr scho atradumu neka nesaka, bet bihbeli lai noglabà labi aiſ atflehgas, lihdſ es tam kahdu sinu doschu. Winsch to apsolijahs.

Uf mahjahm pahrbrauzis, tuhlit panehmu bihbeli, lai paraudsitos, kas no Peterſena bihbeles bija isgreests. Isgreestahs lapas biju peesihmejis. Tur nu bija lasams, ka Kananeeschu kehninu Jabina kara wirſneeks Sifera, no Baraka behgdams, mekleja patwehrumu Jaëles namâ. Schi usnehma winu laipni, un kamehr winsch, noguris eefnauschahs, wina to nogalina. Tai weetâ rakstits tà: „Tad Jaële, Ebera seewa, nehma naglu is ta dsihwokla un nehma weseru sawâ rokâ, un peegahja pee ta lehnam un eedsina to naglu zaur wina denineem, ka winsch pee paschas semes tapa peekalts; bet winsch bija aismidsis un noguris, un nomira."

Schee wahrdi man spihdeja pretim, kà leesmu burti. Es lasiju tahlak, un tur atkal bija runa no flepkawigahs naglas. Es newareju zeest; panehmis bihbeli, es aisgahju pee daktera. Winsch usklausijahs, ko tam saziju, bet staigaja nemeerigi pa istabu no weena gala uf otru.

„War buht, it lehti war buht, ka pee Peterſena ari isdarits tamlihdsigs noseegums," winsch sazija, „un jo wairak es pahrdomaju, jo zeeschaki man usbahschahs aisdomas. Kà Madscha sarahwahs, kad juhs teizaht, ka esot teesas peesehdetajs —"

„Bet," es eerunajos, „juhs jau neko newarejaht atrast; denini bija ne-eewainoti."

„To jau war isdarit ari zitadi. Waj juhs ne-esset dsirdejuschi, ka zilweki tapuschi nomaitati zaur to, ka teem spizi daikti zaur ausi eeduhruschees smadsenês? Preekſch tam newaijaga nemaf Jaëles naglas; ar stipru irbu war isdarit to paschu. Tahdâs reisâs asinu daudf nenotek, un asinu pehdas isnihzinat, bija feeweetei laika deewsgan. Ja ausi usschkehrstu, tad jau waretu nomanit noseeguma pehdas. Kas to buhtu domajis, — tahda besdeewiba! — Isgreestahs bihbeles lapas ir noseedsibas usrahditajas. Leekat lihki usschkehrst, — tuhlit buhschu gataws."

„Pateesibâ to waijadseja isdarit aprinka ahrstam, bet schahdâ atgadijumâ —"

„Wai, zik labi!" es pahrtrauzos. „Es gaidu, kahdas zitas leetas dehl, katru azumirkli atbrauzam aprinka dakteri. Tà tad tuhlit pehz pusdeenas waresim turp aisbraukt. Buhs japaneem ari lihdsa kahds schandarms, jo Madscha ir breesmiga feeweete."

* * *

Jt ismanigi mehs tuwojamees pehzpusdeenâ Selainu zeemam. Es ar abeem dakteeem gahju pa preekſchu. Tad nahza schandarmi un mans rakstu wedejs. Schandarmeem waijadseja apstaht mahjai wisapkahrt. Muhs panehma gandrihs tàpat, kà wakar. Madscha isbihjahs un eewaizajahs wehl nekaunigaki, nekà wakar, kas treschais kungs tahds esot. „Ari teesas lozeklis," es atbildeju, pahr ko ta no jauna farahwahs. Tad ta gribeja islawitees ahrâ, bet aisstahjos durwim preekſchâ un pawehleju, ka tai japaleek.

„Schodeen es tè ne-esmu atnahzis kà weesis, bet kà teesnesis," es faziju, „un man jums kas jajautà." — Tad es pagreesos uf jaunà Peterſena pusi un faziju: „Atnesset, mihlo Peterſen', mums to bihbeli schurp."

Es noluhkojos zeeti seeweetè un redseju, ka ta nobahla. Bihbeli panehmis, es uf winu faziju: „Jf schihs grahmatas ir isgreestas daschas lapas. Ko juhs no tam sineet?

Wina, drusku apdomajusees, atbildeja beskaunigi: „Es nesinu neka. Kahda dala man gar bihbeli?"

„Pehdejâ laikâ ta bija ik deenas jums rokâ, un juhs if winas lasijaht. Waj juhs nemanijaht, ka truhkst lapu?"

„Nè! Bet pag', man leekahs, ka reis kapteinis, kad tam nebija pee rokas fehrskalmu, isplehsa no bihbeles lapu, aisdedsinat pihpi."

„Waj to mans tehws buhtu darijis?" Indrikis eesauzahs. — „Winsch grahmatu tureja swehtu, — winsch to nekad newareja darit."

„Meerâ!" es apsauzu. „War jau gan buht, ka wezis to isdarijis it newilus. Juhs, Madscha, lasijaht winam ik wakara no bihbeles preekſchâ?"

„Ikkatru wakaru gan nè, bet loti beeschi gan."

„Un waj tad ne-esset, lasot, usgahjuschi to nodalu, kurai truhkst lapu? Jeb waj to nodalu ne-esset nekad lasijuschi?"

„Nè, Sogu grahmatu wehl nè!"

„No kam tad juhs sineet, ka Sogu grahmatai truhkst lapu?"

Schahdu jautajumu Madscha nebija fagaidijusi. Ta nobahla, — bet, panehmusees, atkal sazija: „Juhs jau to teizaht."

„Naw teesa," es asi atbildeju. „Klaht-esoschee kungi to apleezinahs, ka juhs pirmâ schihs grahmatas wahrdu minejuschi."

„Tad — tad es nesinu," wina stostijahs; „man tas tà tik eeschahwees prahtâ, un nesinu nemaf pati — kà. Juhs ari man tik zeeti stahjatees wirsû," wina raudaligi, spihtigi sazija, „nesinu nemaf, par ko."

„Pehz tam jums ari naw jawaizà, bet tik ja-atbild, ko es jums waizaju. Tà tad juhs pasihsteet Sogu grahmatu?"

„Ja — nè — gribeju teikt, ka ne-esmu sen tajâ lasijusi."

„Tad palihdseschu jums atminetees. Zetortahs nodalas 21. pantinâ ir: Tad Jaële, Ebera seewa, nehma naglu is dsihwokla un weseru sawâ rokâ, un peegahja pee ta lehnam un eedsina to naglu zaur wina denineem, ka winsch pee paschas semes tapa peekalts; bet winsch bija aismidsis un noguris, un nomira." — Madscha panehma schos wahrdus ar aukstu weenaldsibu. — „Waj juhs nedomajeet," es jautaju, „ka tà war zilweku nogalinat?"

„Kapehz nè," wina atbildeja sobojoschi, „bet kas man tur par daku?"

„Nu," es faziju, „waj Peterſens ari newareja tà tikt nogalinats?"

„Juhs jau ne-esset winam galwâ nekahdu naglu atraduschi!" wina atbildeja launâ usswaretajas preekâ.

„Nè, — bet mehs atradisim to naglu, kuru juhs winam zaur ausi esset eedsinuschi galwâ."

„Wina streipaloja atpakaf, it kà tai kahds buhtu eesitis pa peeri, kerstija ar rokahm pa gaisu un buhtu gan pakritusi gar semi, kad Indrikis to nebuhtu sakehris. Tas tureja noseedsneezi pee kameeschees zeeti, purinaja to neganti un blahwa: „Tu, tu esi nokahwusi manu tehwu, — tu, swehrs tahda!"

Mums bija puhles, to atdabut nost no negantneezes. Wakâ tikusi, ta nogahsahs tuhlit gar semi, kungstedama.

Mehs atstahjahm to un aiswedahm Indriki projam, bet nostahdijahm schandarmu pee durwim par sargu. Kad Madscha atkal atjehdsahs, ta wisu skaidri atsinahs. Bihdamahs, ka kapteinis ne-isnihzina testamentu, kurâ tas norakstijis winai gandrihs wisu sawu mantu, ta jau agrak domajusi, kà waretu Peterſenu nogalinat, bes ka wina taptu saukta pee atbildibas. Nejauschi attrahpijees, tai lasit bihbelè 21. pantinu is Sogu grahmatas 4. nodalas, un Jaëles nedarbs tai ne-isgahjis nemaf no prahta. „Nu

Baſniza un ſkola.

Miſionaru kapu ſpredikis.

(Beigums.)

Tahku ſeemela reetrumôs no Amerikas atrodahs Alaſka. Wina ir kaila, ne-augliga ſeme; ſeemâ tur ir breeſmigi auksts, un ihſajâ waſarâ ir beſgaligi karſts. Eedſihwotaji ir Eſkimoſeeſchi, nabagi, noſchehlojami laudis, neſajehdſigi uu kuhtri, maſi un wahji, no daudſ ſlimibahm un truhkumeem peemekleti. Pee ſcheem nabadſineem 1885. gadâ ari aiſnahza brahłu draudſes miſionari. Trihs zaurus gadus wini bija nopuhlejuſchees, zeeto ſemi apſtrahdat un ewangelijuma ſehklu eekaiſit ſirdîs. Bet bija tà, it kà wiſe buhtu weltigi. Leeldeenas rihtâ maſs pulzinſch ſtahweja pee kapa; weens miſionars bija gandrihſ neredſigs zaur azu kaiti; otrs wareja knapi noſtahwet uſ kahjahm, tamdehł ka nupat bija peezehlees no gruhtas ſlimibas; treſchais guleja ſahrkâ. Tas bija gruhts laiks, — waijadſeja gandrihſ iſſamiſtees. Bet notika pehz apuſtuła wahrdeem: Jt kà mireji, un redſi, mehs dſihwojam! — Nebija ilgi jagaida, kur gruhti peemekletee wareja paſiņot mahjâs, ka minetais kaps bija tapis par to weetu, kur dſihwibas pawaſara uſauſa preekſch Eſkimoſeeſcheem, un pahr ſneegu un ledu, pahr kapu un nahwi puhta muhſchigahs dſihwibas wehſmiņa. Mihleſtibas waloda, kas pati ſawu dſihwibu nodod par upuri, teek ſapraſta ari no neſajehdſigajeem, kuhtrajeem Eſkimoſeeſcheem.

Waretu likt kapu pee kapa; un wiſi kapi runà to paſchu wareno walodu. Domaju, ka ir daſcham miſiones ſtanzija jeb peeſtahtne, kura ſawus kap·s ne par kahdu naudu nepahrdotu. Angłu uniwerſitetes miſione Auſtruma-Afrikâ paſaudejuſi weenu miſiones biſkapu. Nahwes wehſtij drihſ nahza pakaļ ziti ſinojumi ar teem eewehrojameem wahrdeem: „Mums waijaga wehl wairak biſkapu kapu!“ — Tas muhs dſili aiſgrahbj, kad mums kahdâ zilwekâ tee wahrdi dſihwi ſtahjahs preekſchâ: „Par muhſchigo kroni — atdodu wiſu ſcho nabaga dſihwibu!“

Deewa Garam ari ir wara pahr paganu ſirdim, tà ka wiņas top mihkſtas zaur tahdu mihleſtibas ſpehku un ſahk ilgotees pehz Peſtitaja. — Miſionaru kapu ſpredikis ir preekſch ta, kas kapa kalniņam eet garam; bet wiņſch atſkan ari pahr ſemehm un juhrahm lihdſ mums, un mums uſſauz: „Jſ mihleſtibas mehs ſawu dſihwibu noleekam pihſchkôs, lai nabaga paganeem buhtu meers un preeks. Ak, Kriſtus zilwek', ko tad Tu dod?“

Ko lai uſ to atbildam? Paklauſees, atbilde nahk no Baſeles un Bremenes, no Berlines un Leipzigas, no Hermansburgas, Breklumas un daudſ zitahm weetahm; wiņa ſkan ſchahdi: Es pats un wiſa mana dſihwiba ir neeks ſchai paſaulê. Tas ween, ko Kriſtus manim dewis, ir mihleſtibas zeenigs!

Ja, Kriſtus draudſe dod ko; wiņa dod ik gada wairak nekà 20 milj. rubłu, kuri teek fameſti no ewangelijuma tizigeem wiſâ paſaulê. Wiņa dod ari wehl wairak, daudſ wairak, — wiņa dod ſawus dehlus un ſawas meitas. Schim brihſcham ſtrahdà 3000 eeſwehtitu miſionaru ſtarp paganeem, neluhkojot uſ wiſeem ziteem palihgeem un palihdſetajahm, uſ ahrſteem un ſchehlſirdigajahm mahſahm, — neluhkojot uſ wehl wairakeem eedſimtajeem miſiones palihgeem.

Jr tizigi, weenteeſigi Kriſtus łautiņi, kureem ſawa dſihwiba naw mihła, bet to nodod tam Kungam. Kad reiſ no Baſeles deſmit jaunu miſionaru waijadſeja iſſuhtit, tad inſpektors praſija: „Kas no jums grib eet uſ Reetruma-Afriku? Reetruma-Afrikâ Baſelei ir miſiones darba lauks, kurſch jau daudſ zilweku dſihwibu praſijees par upuri; nahwigais drudſcha gaiſs paker weenu miſionaru pehz otra. Kas no jums grib eet uſ Reetruma-Afriku?“ — Wiſi ſtahw kluſu, — neweens nepeeteizahs. Tu ſabihſtees, — Tu domaji, ka teem buhs wairak duhſchas un ſirdibas. Uſklauſees tahłak! — Inſpektors praſa tahłak: „Kas grib eet uſ Auſtruma-Afriku, kad tas no mums teek ſuhtits?“ — Tè wini wiſi deſmit noſtahjahs tam preekſchâ. Wiņi negribeja paſchi no ſawa prahta eet, bet uſ Kriſtus aiziņajumu wiņi wiſi bija gatawi gahjeji. — Waj naw teeſa, — tas ir — nodot ſawu dſihwibu. Kas to newar, tas neder par miſionaru.

Dſird daudſreiſ pahr to runajam, ka kahds jauneklis aiſnahza miſiones namâ ar wehſtuli, kurâ wiņa wezais tehws rakſtija: „Kà wislabako dahwanu miſionei es ſuhtu ſawu weenigo dehlu.“ — Ak, Kriſtus zilwek', ko tad Tu dod?

Kad Indijâ miſionars Sternbergs guleja uſ nahwes gultas, kurſch ſawas deenas bija nodſihwojis ſawa Kunga kalpoſchanâ, tad wiņam praſija, par ko wiņa ſeptiņi dehli lai taptu. — „Kad wiņi preekſch tam derigi, tad lai wiſi top par miſionareem,“ bija mireja atbilde. — Zik daudſ tizibas un upuru ſirdibas, zik daudſ mihleſtibas un paklauſibas, deewaluhgſchanas un uſtizibas miſionei ir pee rokas! Preekſch Tewis un preekſch manis nu ir jautajeens: Kur ir mana roka, mana deewaluhgſchana ſchai leelajâ Deewa darbâ? Ak, Kriſtus zilwek', ko tad Tu dod?

Noſtahſta no kahdas kalpones, kura Leelajâ peektdeenâ 1 rubl. 82½ kap. aiſneſa miſionei. Wiņa katru deenu pa graſim preekſch tam nolika pee malas. Un kas wehl wairak eewehrojams: to wiņa gadeem tà darija, — ari tad, kad bija tapuſi algadſim par ſeewu, lihdſ kamehr wairs neka newareja aiſneſt, tamdehł ka wiņu paſchu aiſneſa uſ kapſehtu. Ak, Kriſtus zilwek', ko tad Tu dod? — Domaju, ka minetà ſeewa daudſ wairak neſuſi, nekà 1 rubl. 82½ kap., — wiņa neſuſi daudſ mihleſtibas un deewaluhgſchanas, daudſ tizibas un uſtizibas. Tam Kungam waijaga tahdu palihdſetaju, kureem ſirds ir uſwareta zaur to Wihru, kas nomira Golgatâ.

Gadu pehz gada wini rakuſchi kapu; neſinu, waj tas buhs Taws, waj mans kaps. Bet to es ſinu gan, ka ſchis kluſais, mehmais kaps runahs uſ teem, kas tam eet garam. Kà ſkanehs Taw a kapa wahrdi? — Schè guł zilweks, kas ſawu dſihwibu mihleja, un kam tik daudſ bija jaruhpejahs preekſch ſewis paſcha, ka tas par neweenu zitu newareja gahdat. Jeb: Schè duſs zilweks, kas ſawu ſirdi un dſihwibu nodewis tam Kungam. — Ko Taws kaps ſazihs? *a.*

Laipni wahrdi.

Mahju ſadſihwê daudſreiſ łoti maſ luhko uſ to, waj laipniba teek peekopta. „Naw jau gruhti, laipnus wahrdus ſazit,“ tà kahds prahtigs wihrs ſaka, „un wini ir ahtri iſteikti; bet tee neſakarſè un neſaldè, un naw wehl ne ſawu laiku dſirdets, ka wini ſirds-prahtu buhtu uſbudinajuſchi un padarijuſchi nemeerigu. Lai gan tee daudſ nemakſâ, tad tadſchu wini daudſ ko eeſpehj. Wini rada preezigu ſirdi un labu gribu.“ — Bahrgi wahrdi ir ełła duſmu leeſmâs, un padara, ka deg ar gaiſchahm ugunim; turpreti laipni wahrdi apmeerina łaudis. Auksti wahrdi padara łaudis aukſtus, karſti wahrdi wiņus noſwilina, un ruhkti wahrdi pataiſa wiņus ruhktus. Ak, zik daudſ łaunu wahrdu newaid, — weltigi, augſtprahtigi, tukſchi, bahrgi, ſtuhrgalwigi, gekigi, leeligi un kildigi wahrdi, — un zik nelaimes, zik poſta wini nepadara! Zik labi ir, kad laipnu wahrdu balſams tur eepil eekſchâ un wahtis atkal dſeedè! Laipni wahrdi atſtahj mihligu eeſpaidu zilweku dwehſelê. Wini apkluſina, apmeerina un eepreezina klauſitaju un aiſdſen ſahpigahs, behdigahs un nemihligahs juhtas iſ wiņa ſirds-prahta. Mihleſtiba ir laipniga, bet waijaga paſcheem ſewi un ari ſawejus tajâ radinat, — un tas noteek pulka pa maſ.

Apzerejumi.

Sawu dehlu es atſauzu no Egiptes. Oſ. 11, 1.

Deewa zeli ir brihniſchki, — kas wiņus iſmanihs! Kad Jehkabs gahja uſ Egipti, tad rahdijahs, ka ir beigas ar wiſeem teem apſolijumeem, kurus Deews weztehweem bija dewis; jo tee ſtahweja ſakarâ ar Kanaäna ſemi. Kà ſchis maſais pulziņſch Egiptê warehs paglahbtees? Un tadſchu! — Un kad Jehkaba dſimums Egiptê bija łoti wairojees, bija tapis par weſelu tautu, un nu atkal nahza atpakaļ uſ Kanaänu, tad ihſti ſchee łaudis bija par wiswairak nederigeem preekſch tam, Deewa peſtiſchanas nodomu iſdarit. Zaur kalpoſchanu Egiptes ſemê wini bija aiſmirſuſchi un wairs neprata brihwibu zeenit un godat. Wini tureja brihwibu un patſtahwibu ſem Deewa wadibas par pahrak dahrgi ſamakſatu, kad teem tamdehł waijadſetu atſtaht Egiptes gałas podus. Wini bija tapuſchi par kalpigeem, glehweem, netikleem, ſtuhrgalwigeem łaudim. Un tadſchu, kad Jeſus behrniņam, Erodus breeſmigahs flepkawibas dehł, waijadſeja behgt projam iſ ſawu weztehwu ſemes, ko gan tad buhs to ſirdis jutuſchas, kas Wiņu bija turejuſchi par ſawu łauſchu kehniņu? Likahs, ka wiſs ir beigts un pagalam. Un tadſchu — tà nebija wis!

Swehtigi tee, kam ir behdas, jo tee taps eepreezinati. Mat. 5, 4.

Ar ſcheem wahrdeem tas Kungs wiſu pirms gan domà tos, kam behdas, ſawu grehku dehł, bet tadſchu tee ari faziti preekſch wiſeem teem, kas nomozahs ar daſchadahm zeeſchanahm un ziteem ſirdehſteem. Pehz ta Kunga prahta, ſchihm gruhtibahm waijaga tapt wiņeem par ſwehtibu. Tapehz ir tik warena eepreeziņaſchana ſchajôs wahrdôs un tahds atſpihdums no ta Kunga godibas. Jr jau tik łoti daudſ behdu paſaulê, ka waram buht droſchi, ka wiſur, kur wairak łauſchu kopâ, to ſtarpâ atradiſim ari tahdus, kam behdas un zeeſchanas. Teem tas Kungs grib palihdſet, — wiſeem, mums wiſeem. Jhpaſchi preeku deenâs tas ja-uſmana, un pee tam jaturahs zeeti. Warbuht ka jo drihſi mums behdas peeſtahjahs un mahzahs wirſû. Tad mums jaſiņa, kur waram atraſt meeru un eepreeziņaſchanu. Un kad eſam to dabujuſchi, tad tas muhs atkal pabalſta, ka mahzamees, pareiſi preezatees, — proti tà, ka wiſôs preekôs zeeſchi turamees pee ta Kunga. — Ak, zik weegli zaur paſaules preekeem, ari zaur wislabakajeem un ſchkihſtakajeem, paſaudejam ſawus debeſchkigos preekus!

Tee to godu pee zilwekeem wairak mihleja, nekà to godu pee Deewa. Jahn. 12, 43.

Ak, zik daudſreiſ ari pee mums tà noteekahs! Dſirdam, ka, mums klaht eſot, teek runats łauni un ſaimojoſchi no Deewa un pahr Deewu. Mehs to dſirdam, un warbuht ka tas mums ari ſahp ſirdi, bet — mehs zeeſcham kluſu! Bet Mateüs ewangelijuma 10. nodałas 33. pantiņâ ſtahw rakſtits, ka ikkatra ne-apleeziņaſchana ir aiſleegſchana, un kas Wiņu ne-apleezina zilweku preekſchâ, tas reiſ dſirdehs tos wahrdus iſ Wiņa ſwehtahs mutes: Es juhs nekad ne-eſmu paſinis, — eita wiſi noſt no manis, juhs łaundaritaji!

a.

Tàpat ari dſihwes auka
Laupa daudſeem zeribu;
Neſchehliga rahdahs wiņa, —
Laupit newar tizibu.

Dſihwes wehtra daſcham welti
Sawus ſpehkus maigi rahd', —
Drihſ teem ſmaida ſaule ſahrti,
Dſihwe ir jo jauka tad!

Schneideru Jahnis.

Trepju burtu mihkla.

(Uſdota no Waidona.)

a	a	a	a	a
d	d	d	e	e
e	e	e	h	l
m	n	n	o	o
o	r	r	r	r
t	t	u	u	u

Jſ ſcheem 30 burteem jaſaſtahda ſeſchi iſ 5 burteem ſaſtahwoſchi wahrdi. Wahrdu noſihme ſchahda: I. pakahpeenâ (no augſchas) — ſala Baltijas juhrâ. II., III. un IV. pakahpeenâ — upes Eiropâ. V. pakahpeenâ — ſala Widus juhrâ. VI. pakahpeenâ — galwas pilſehta Eiropâ.

NB. Wahrdu pirmos burtus no augſchas uſ leiju laſot, iſnahk pilſehta Kreewijâ.

(Uſminejums 41. nummurâ.)

Drupas un druſkas.

Pariſes ubagu faſeedriba.

Kuram zilweku mihłotajam gan ſirds ne-eeſchehlotos, ihpaſchi tagadejôs gruhtôs laikôs, pahr nabadſineem un truhkuma zeetejeem, un kas gan negribetu zihtigi nopuhletees, wiņeem paſneegt palihdſigu roku! Bet, deemſchehl, atrodahs ari tahdi ubagi, kas ar ubagoſchanu dſen ihpaſchu peļņu, iſleetadami pahrtikuſchu łauſchu lehttizibu un labſirdibu ſew par labu. Nekur tahda peļņa neteek dſihta zaur ubagoſchanu, nekà Pariſê, kur, kà J. Barberets kahdâ ſawâ grahmatâ apraſta, tſchum un kuſt no wiltigeem akleem un kropleem. Daudſi no ſcheem ubageem neeenem ik deenas maſak par 10 frankeem (peezeem rubłeem). Kahds ubags, kas wehl ſchim brihſcham ſtahw Pariſê kahdas baſnizas durwju preekſchâ un ubago, wareja ſawai meitai, prezejotees, dot lihdſa puhrâ 50 tuhkſt. franku (25 tuhkſt. rubłu). Pee ziteem, teem nomirſtot, atrada wehl leelakas naudas ſummas. Ubagi ir pilnigi organiſeereti jeb kahrtigi iſrihkoti. Tur ir ubagu kantori, kuŗi nomà ſihdamos behrnus, ar kureem ſeewas, nabadſigi apgehrbtas, teek ſuhtitas ubagot. Pilniga adreſu grahmata, leelâ un maſâ iſdewumâ, ir drukata, kurâ ſkaidri iſteikts, kur labdarigi zilweki dſihwo, un kad un kurâ ſtundâ tee runajami. Ubagu ſkolâs teek behrni un pee-auguſchi zilweki iſmahziti, kà wislabaki un weiklaki war pahrwehrſtees par wiltigeem kropleem, lai łauſchu lihdſzeetibu waretu iſleetat ſew par labu. Walſts un pilſehta pawelti nopuhlejahs, lai ſcho nebuhſchanu maſinatu jeb aprobeſchotu. Ubagu ſabeedriba taba ir pahrleeku gudri un jau no kehniņa Ludwika XI. laikeem, kà Wiktors Hugo's kahdâ ſawâ grahmatâ noſtahſta, łoti zeeſchi organiſeereta. Schi nebuhſchana ihpaſchi tamdehł łoti reebiga, ka zaur to pateeſeem nabageem jazeeſch.

Kanibali jeb zilweku ehdeji.

Zik breeſmigi meſchoņi ir melnajee pee Kongo-upes Afrikâ, to peerahda atkal kahds ſinojums iſ Briſeles, Beļģijâ. Ezirkņa pawehlneeks, leitnants Tobbaks, apmekleja Beļģijas ſtanzijas ſlimnizu un atrada weenu no ſlimneekeem, ka tas pilnigi atweſełojahs. Naktî ſchis ſlimneeks nomira un tapa otrâ deenâ apglabats. Schi peepeſchà nahwe leitnantam iſlikahs dihwaina. Wiņſch pats eerihkoja iſmekleſchanu un atrada, ka diwi ſlimi melnajee wiņu bija noſchņauguſchi. Agri no rihta leitnants eegahja ſlepkawņeeku iſtabâ, atrada apakſch weenas gultas, ar drahnahm apklahtus, gabalus no lihka, un uſ uguns zepa zilweku gała. Jſrahdijahs, ka abi melnajee bija lihki atkal iſrakuſchi un jau pa puſei apehduſchi. Otrâ deenâ, ſem leitnanta Tobbaka preekſchſehdes, notureja kara teeſu. Abi melnajee tika noteeſati uſ nahwi un — noſchauti. Tikai kriſtiga tiziba war pilnigi iſnihzinat ſcho breeſmigo meſchonibu. Jaun-Juhrſemes (Neu-Seelandas) falâ ſenakee zilweku ehdeji zaur kriſtigu tizibu pahrwehrſti par godigeem araju łautineem.

Waj fludinaſchana aiſmakſajahs?

Uſ ſcho jautajeenu dod atbildi laikraſts „Mainzer Nachrichten“, paſtahſtidams ſchahdu pateefu atgadijumu: „Kahds kungs iſſludinaja, ka wiņſch tam makſaſchot 5 mahrkas (2½ rubłus), kas wiņam peeſuhtiſchot wisleelako ahbolu. Nepagahja ne 14 deenu, kad wiņam 15 maiſu bija pilni ar wiſſmukakajeem ahboleem. Pehz tam wiņſch ar preeku ſamakſaja 5 mahrkas par wisleelako ahbolu, kuru tas bija dabujis.“ *a.*

Negaiſs.

Negaiſs, ak, kad pilnâ ſpehkâ
Trako dabâ, poſtidams, —
Nemdams wiſu ſawâ warâ,
Tramda kokus, lozidams.

Spehka oſolam gan negaiſs
Daſchus ſarus, lapas nem, —
Tomehr paſtahw tas kà warons,
Daba wiņam zitus lem' ...

* * *

Rebuſu uſminejumi.

(Skat. 37. nummurâ.)

1) Kutuſows uſwareja Napoleonu. 2) Trihs kà apſes lapa. 3) Septiņi uſ weenu zirkeenu.

(Uſminejuſchi: Brahli Roberts un Alberts Oſols, Ernſts Meyers, Waldmanu Roberts, Krauſes Fritzis, Günthera Fritzis, Hoffmanu Alekſanders, Karlis Oſols, Mikelis Paukſtinſch un Laſzmanu Matiſs, Jelgawâ; Kahnbergu Dawids un Katrina, Leſſemneekôs; Breſchinsku Jècis un Willis, Granteļê; Friedrich un Schako Stefanowsky, Kabilê; Pehteris Roſenbergs, Sentenes Birſneekôs; Kiopu Jahnis, Jehkabſchtatê; G. T. un G. U., Ruzawâ; Ed. Anderſons un Fr. Auns, Grobiņâ; J. Alkſnis, Rundalê; A. Neulands, Bornsmindê; Karlis Ripa un Majoru Janis, Wez-Auzes Wihkſtrautôs; Mart. Anſinſch, Stelpê; S. H., Nowgorodâ.)